

TMMOB SEÇİM BİLDİRGESİ

Mayıs 2015

ISBN

978-605-01-0719-7

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
Selanik Cad. No:19/1 Yenişehir 06650
ANKARA

Tel: (312) 418 12 75 Faks: (312) 417 48 24
web:<http://www.tmmob.org.tr>
e-posta:tmmob@tmmob.org.tr

Baskı:

Eflal Ajans & Matbaacılık San. Tic. Ltd. Őti.
Adres: Kazım Karabekir Cad. Koyunlu İŐhanı No: 95/1-A İskitler
Ankara
Sertifika No: 29527

Baskı Tarihi:

3 Mayıs 2015

GİRİŞ

Recep Tayyip Erdoğan'ın henüz İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanırken, 14.07.1996 günü bir gazetede yayımlanan söyleşisinde, “Demokrasi bir tramvaydır, gittiğimiz yere kadar gider, orada ineriz” dediği biliniyor. Daha sonra Refah Partisi'nin 1997'de başlayan 28 Şubat sürecinin ardından bölünmesiyle, ABD'nin desteği ve liberal “değişim” imajıyla kurulup 2001 krizinin yarattığı elverişli ortamda bir yıl sonra hükümet kuran AKP'nin öyküsü bugünkü iktidar konumuna dek gelmektedir. “Milli görüş gömleğini çıkardık” diyenlerin “muhafazakar demokratlık”tan, “otokrata”, “sultanvari, hanedanvari” bir konuma geçtiği ve tek adam diktatörlüğünü zorladığı günlere gelmiş bulunuyoruz. Ve artık, gerçekten de sözde “demokrasi tramvayından” inilmiş, demokrasi-diktatörlük diyalektiği tersinden bir şekilde kurulmuş durumdadır.

AKP için kritik bir yıl olan 2007'de hem genel seçim başarısının sağlanması hem de istenilen Cumhurbaşkanlığının elde edilmesinden sonra AKP iktidarı biraz önce değindiğimiz aslına rücu sürecini yaşamıştır. Bu bağlamda son yıllarda iç ve dış siyasette yaşanan en önemli gelişmeleri şöyle sıralayabiliriz: AKP iktidarının hemen her alanda pekişmesi, yürütme, yargı ve yasama alanlarında güçler ayrılığı ilkesinin bir tarafa bırakılması, AKP'nin adeta bir “devlet partisi” konumuna sahip olması. İktidarın, Anayasa değişiklikleri referandumu ve sonraki seçim sonuçlarıyla birlikte daha fazla diktatoryal bir yapıya bürünmesi, dinselleşmenin yayılması ve açık biçimlerde yürütülmesi, Kürt sorununun kendini daha fazla dayatarak merkezi bir konuma yerleşmesi, Türkiye'nin Ortadoğu'da bir yandan ABD, AB ve NATO'nun taşeronu rolünü oynaması, diğer yandan da gerek bu güçlerle gerekse bölge ülkeleriyle yaşadığı çelişki ve sorunların artması. Tabii sanayisizleşme süreci ve sanayinin yerini inşaatın, kentin, kırsalın, doğal ve tarihi varlıkların rantının alması; kamu idari yapısının dönüşümü; emek sömürüsünün, işsizlik ve yoksulluğun yoğunlaşması, vb. de var.

Ülke, bölge ve dünyadaki gelişmeleri değerlendirirken, yönetsel planda bir titizlik gerekmektedir. Zira bir politikanın uygulanmasındaki biçim çeşitliliklerini, karşıt ya da birbirine karşıt gibi görünen güçlerin birbirleriyle uyum ve çelişki noktalarını, birbirlerine nüfuz etme çaba ve olanaklarını, temel çıkar belirlenimlerini, süreçlerdeki değişkenlik yaratan unsurları ve halkların hareketlenmelerini mutlaka gözetip bunların

hepsini bir bütünlük içine oturtmak gerekir. 1990'lı yılların başında iki kutupluluktan tek kutupluluğa dönüşen, son yıllarda ise çok kutuplu bir yapıya bürünen dünyadaki ekonomik-siyasi saflaşmaların ve Türkiye'nin egemen uluslararası sistem ve çelişkiler içindeki yerinin böylesi karmaşık bir süreç içinde yeniden belirlenmek isteneceği bir döneme girildiğini söylemek mümkündür. Bu kapsamda iç ve dış dinamikler/güçler ilişkisi, çelişkisi, uyumu veya çatışmasını doğru bir şekilde gözlemlemek önem taşımaktadır.

AKP iktidarı, artık açık bir biçimde ifade edildiği üzere, tarihsel bir "restorasyon" peşindedir. AKP iktidarının yarattığı egemen ideolojik-kültürel ortamda Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçiş sorgulanmakta, Cumhuriyet devrimleri, laiklik ve demokrasi ile açık bir şekilde hesaplaşmakta, kamu idari yapısı ve toplumsal ekonomik yapıyı da içerir tarzda kapsamlı bir rejim değişikliği gerçekleştirilmektedir.

AKP iktidarının tekelci diktatoryal yapısı her ne kadar Türkiye'nin üzerine bir karabasan gibi çökmüş ise de karşıtlar arası mücadelenin sürekliliği, AKP egemenliğine karşın iç ve dış siyasette kriz öğelerinin çok yönlü olarak artmış olması, siyasal ifade araç ve olanakları genişlemiş AKP karşıtı geniş bir toplumsal muhalefet ile Kürt muhalefetine varlığı, AKP'nin önündeki başlıca sorun alanları arasında yer almaktadır.

Emperyalizm ve genel olarak Batı ise, AKP'nin başına buyrukluğu, "uluslararası otoritesi"nin çizdiği sınırların dışına çıkarak ülkede çözümlü, bölgede ise denetlenemez kaotik bir ortama yol açmaması için fren mekanizmalarını devreye sokmaktadır. Emperyalizm, siyasal İslam'ın Türkiye ve bölgede kendi güdümünden özerk bir konum edinmesini istememekte; aynı zamanda Türkiye'deki düzenin çözümlüne karşı çoklu seçenekler üretmeye çalışmaktadır. Haziran isyanı ve bugün düzen güçleri arasında yaşanan çatışma ile, uluslararası güçlerin bu çatışmada yer alış biçimleri ve yeni oluşan örtülü ya da nispeten açık ittifak ilişkileri de göstermektedir ki, AKP'nin tek başına iktidar dönemi bitirilmek istenmektedir.

Yakın dönemde objektif olarak AKP'yi zorlayan çeşitli siyasi etkenin varlığından söz edilebilir. Bu güçlerden biri Taksim Gezi Parkı-Haziran direnişinde somutlanan halk hareketliliğidir. Bir diğeri AKP-Cemaat koalisyonunun çatlamasıyla birlikte Cemaat çevrelerinin yaptığı çıkıştır. Bir diğeri Kürt muhalefettir. Bir diğeri de ABD-AB ittifakıdır. Bir diğeri ise Ortadoğu'da sürekli olarak değişen özneler, dengeler, güç ilişkileridir.

Ayrıca bu etkenlerle birlikte bundan sonra AKP'yi sıkıştıracak etkenlere kendini çeşitli vesilelerle gösteren iç gelişmelerini de ekleyebiliriz.

Bunlara eklenecek önemli bir faktör de AKP iktidarı ve neoliberalizmin ekonomik-sosyal-siyasi etkilerine karşı toplumda açık ve gizli olarak var olan ve giderek gelişen, özde anti-kapitalist, demokratik, kamucu ve laik, siyasal, toplumsal, sınıfsal tepkilerin varlığıdır.

Bu toplu durumda, toplumsal muhalefetin önündeki en önemli görev, ülkemizin kapitalizm ve emperyalizmden bağımsızlığı ve laiklik temelinde, İslami renkli neoliberalizmin alt edilmesi; bunun için toplumsal muhalefet dinamiklerinin birliğinin sağlanması sorumluluğunu yerine getirmek ve her tür karanlığın ancak ve ancak AKP iktidarını sarsacak mücadeleler ile anımlanacağını ete kemiğe büründürmektir.

2015 seçimleri bu yönde olumlu gelişmelerin yansıdığı bir platform mu olacaktır yoksa yakın, orta ve uzun erimli yeni platformlar veya dinamikleri mi gerektirecektir? Bu soruların yanıtları tamamen siyasal-toplumsal pratik konusudur. TMMOB her iki yönü de içeren toplumsal-mesleki sorumluluğunu, önceki çabaları yanı sıra bu bildirge ile de yerine getirmek ve hiçbir siyasi partinin arka bahçesi olmayan tutumunu sürdürerek bağımsız yaklaşımlarını açıklamak ve bu doğrultuda mücadele etmek kararlılığındadır.

12 Eylül 2010 tarihindeki anayasa referandumunun ardından 2011 milletvekili genel seçimleri dâhil bugüne kadar üç seçim yapılmıştır. Milletvekili genel seçimleri, yerel seçimler ve cumhurbaşkanlığı seçimleri. Bu seçimlerden ilk ikisine yönelik TMMOB özel bildirgeler yayımlamıştır. Anayasa referandumu döneminde TMMOB ve Odalarımız çeşitli basın bildirileriyle tutumlarını açıklamıştır. TMMOB'nin 2011 yılı Haziran ayındaki milletvekili genel seçimlerinin öncesinde, Mayıs 2011'de yayımladığı "*Seçim Bildirgesi*" ve 2013'ün Kasım ayında yayımladığı "*Yerel Yönetimler Seçim Bildirgesi*" oldukça kapsamlı metinlerdir. Bu bildirgeler, on yıllardır benimsediğimiz, uğruna mücadele ettiğimiz görüşlerin 2011 ve 2014 yıllarındaki genel ve yerel seçimlerden hareketle Türkiye'nin içinde bulunduğu güncel koşullarda yeniden üretilen özgül ifadeleri olmuştur. Bu metinlerin genel olarak 2015 seçimlerine de ışık tuttuğunu ve bugünkü tutumumuzu belirleyici nitelikte olduğunu öncelikle belirtmek isteriz. Bu nedenle bu bildirgede önceki iki seçim bildirgesinde yer alan ayrıntılı belirlemeler tekrarlanmayacaktır.

2010 ANAYASA REFERANDUMU, 2011 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİ, 2014 YEREL SEÇİMLERİ VE CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİ

12 Eylül 2010'da yapılan Anayasa referandumu, 12 Haziran 2011'de yapılan milletvekili genel seçimleri, 30 Mart 2014'te yapılan yerel seçimler ve 10 Ağustos 2014'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin sonuçları üzerinden yapılacak en özlü değerlendirme, AKP'nin, kadın, emek, halk, ülke düşmanı niteliğinin piyasacı, totaliter, faşist, dinci-mezhapçı bir doğrultuda pekiştirilmiştir.

Yeni rejimin inşasında önemli bir yere sahip olan 12 Eylül 2010 tarihindeki referandum ile neoliberal ekonomik programın kurumsallaşması yönünde yeni adımlar atılmıştır. Bu referandum AKP'nin diktatoryal yönelimlerinin somutlandığı stratejinin bir parçası olarak, yürütmenin yargı üzerinde yürüttüğü bir üstyapı operasyonu olarak şekillenmiştir. 1982 Anayasası'nın devamı ve bir üst aşamaya taşınması olarak değerlendirilmesi gereken bu değişiklik paketi, anti-demokratik AKP iktidarı tarafından "demokratik" ve "sivil anayasa" etiketleriyle kamuoyuna sunuldu. Oysa Anayasa'da yapılan değişikliklerin, 12 Eylül Anayasası'nın baskıcı, anti-demokratik, kamu ve emek düşmanı piyasacı özünü koruyup geliştirdiği, birçok açıdan AKP'nin yakın dönem ihtiyaçlarına derman olma işlevi taşıdığı görülmüştür. Bu referandum ile Anayasa Mahkemesi ve HSYK gibi yapıların iktidar çıkarları doğrultusundaki dönüşümü gerçekleştirilmiş; yargı mutlak bir şekilde yürütme hakimiyetine sokulmuş ve serbestleştirme-özelleştirme sürecinin üst yapısı otoriter faşizan bir egemenlik tarzı ile pekiştirilmiştir. Yargıda Cemaat ile yaşanan iktidar kapışmasının ardından bu alanın tekrar kontrol altına alındığı bilinmektedir.

AKP'nin referandumda elde ettiği % 58'lik başarıyı sürdürme hedefiyle yürüttüğü seçim siyasetinin 2011'de büyük oranda amacına ulaştığını söyleyebiliriz. 12 Eylül Anayasası'nın toplum vicdanında yarattığı olumsuz izlenimler üzerine kurulan, ancak, içeriği bütünüyle liberalizm ve sermaye ihtiyaçlarına göre oluşturulan "yeni anayasa" söylemiyle AKP'nin eskiden beri propaganda ettiği "değişimci" imaj, "darbelerle hesaplaşma", "yargının demokratikleştirilmesi" demagogileri ve yönetme hileleri etkili olmuştur. Bu durum ve sonraki gelişmelerin de ifade ettiği üzere; yandaş medya ve iktidar şakşakçıları ile toplumsal tabanları olmayan "yetmez ama evet" aymazlığındaki liberal sol çevrelerin ne

kadar yapıldığı ortaya çıkmıştır. AKP'nin kimi liberalleri kullanarak yaydığı, "12 Eylül'le hesaplaşma" yalanı tarih ve toplum belleğiyle alay eden, kendisini var eden sınıfsal, siyasal ilişkileri gizleyen bir işleve sahip olmuştur.

Haziran 2011'deki milletvekili genel seçimleri, AKP iktidarının seçimleri ve sonuçlarını beklemeksizin yaptığı; kamu idari yapısını otoriter ve piyasa esaslı olarak yeniden düzenleme, bütün ülkeyi imara açma, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nı olağanüstü yetkilerle donatma ve meslek odalarını işlevsiz kılma çabasının somutlandığı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) düzenlemeleri ortamında yapıldı. Bu KHK değişiklikleri Nisan 2011'den aynı yılın Kasım ayına kadar sürdü.

TMMOB'nin üzerindeki baskılar ve örgütümüzün yeniden şekillendirilmesi çabası böylece hızlandı. En özet haliyle söz konusu KHK'ler, "Türkiye'nin kamu idari yapısı/yönetimi" olarak tanımlanan alanlarda 12 Eylül 1980'den beri süren, kamuyu ve ekonomiyi serbestleştirme süreçlerine tabi kılan neoliberal dönüşümün TMMOB'ye ve diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarına otoriter bir tarzda uzanmasının etkili bir aracı olmuştur. Bu tarz, parlamenter sistemi, yasama ve yargı süreçleri ile Anayasal zemini dışlamaktadır. Bu çerçevedeki 644/648 sayılı KHK'ler ile 2011 yılında önemli bir adım atıldı. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı kapatılıp Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile onun bünyesinde bir "Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü" kuruldu. TMMOB'nin bu bakanlık ve müdürlüğün otoriter vesayeti altına alınması yönünde birçok adım atıldı. TMMOB ve bağlı Odaların yetki ve görevlerinin belirlendiği Anayasa'nın 135. maddesi ve 6235 sayılı TMMOB Yasası'na karşın Birliğimiz ve Odalarımızın mesleki hizmet prosedürleri ile idari ve mali denetiminin ilgili bakanlıkların bürokrasisine bırakılması, Anayasa'ya ve ilgili Yetki Yasası'na aykırı bir girişim olarak tarihteki yerini almıştı.

2011 genel seçimlerinin ortaya koyduğu Türkiye tablosu, AKP'nin gerçekleştirdiği neoliberal İslamcı dönüşümün yeni bir evresine geçildiğini göstermiştir. Seçimlerde AKP dışında, Kürt hareketi de başarılı olmuştur. Seçime "Emek, Demokrasi, Özgürlük Bloku" adı altında bağımsız adaylarla katılan Kürt hareketi, tarihindeki en çok milletvekilliğine ve ciddi bir toplumsallığa ulaşmıştı.

AKP gerçekte oy bazında 2009'dan beri görece gerilemektedir. Ancak açık bir şekilde düzen içi parlamenter alternatif sorunu yaşanmaktadır.

İktidarı, muhalefeti ve özellikle dış bağlantılarıyla karşımızda bir “düzen aklı”, bir “üst akıl” söz konusudur. Parlamenter muhalefet zayıftır, iktidara karşı etkisizdir.

12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandumda geleneksel muhafazakâr seçmenden yeni rejim inşası için onay alan AKP, 2011 seçimlerinde bu toplumsal kesimleri kendi etrafında bloklayabilmiştir. Zira eski merkez sağ çökmüş; diğer yandan AKP’ye ve neoliberalizme karşı halkçı-toplumcu bir alternatif oluşturulamamıştır. Seçmen, baraj altında kalacak partilere oy vermemiştir. İktidar olanakları her seçimde olduğu gibi fütursuzca kullanılmıştır. AKP, geçmişin merkez sağı başta olmak üzere, dini ve milli refleksleriyle siyasete bakan toplum kesimlerini etrafında toplayabilmiştir. Türkiye’deki yeni rejim inşasına koşut olarak siyasetin merkezini de yeniden inşa eden AKP, sağdaki tüm eğilimleri kapsamak için gösterdiği çabanın karşılıklarını almıştır.

Ayrıca önemli bir faktör olarak vergi afları, borçların, prim ödemelerinin yeniden yapılandırılması vb. politikalar, büyük sermayeden iflas etmiş küçük esnafa dek nispeten rahat bir nefes aldirmakta ve AKP’nin toplumsal taban oluşumuna da yol açmaktadır. Yoksulluk, sürdürülebilir bir çerçevede desteklenmektedir. Serbestleştirme, özelleştirme, yatırımsızlık ve sanayisizleşme eşliğinde kentsel-kırsal dönüşüm projeksiyonları ve cılgın proje yaklaşımları, irili ufaklı sermaye çevrelerinin çeşitli toplum katmanlarına da yayılan çıkarlarına hizmet etmekte, yeni/yandaş sermaye oluşumlarına ve işgücü piyasalarında görelî de olsa bir genişlemeye yol açmaktadır. AKP bu nedenler bileşkesi itibarıyla genelde “başarılı” gibi görünmüştür, görünmektedir.

AKP, neredeyse bir referandum atmosferinde yapılan 30 Mart 2014 yerel seçimlerine, Meclis’te grubu bulunan muhalefet partilerine göre maddî, ideolojik, kültürel üstünlükler eşliğinde girmiştir. İktidar olanakları yanı sıra gerek iktisadî süreçlerin borç döngüsüyle döndürülmesinin yarattığı etkiler, gerekse yoksulluğun sürdürülebilirliği-yönetilebilirliği üzerinden denetleme mekanizmalarının ve bu girdap içindeki yaygın bir kitlenin varlığı seçimlerde önemli rol oynamaktadır. Küçük esnaf ve küçük iş çevrelerine yönelik aflar, borçların yeniden yapılandırılması, aldatıcı kolaylıkların sağlanması vb. iktisadî popülist politikalar yanı sıra bu kesimlerin “düze çıkma”, “istikrar” beklentisi ve borç döngüsü içindeki bireyler ve ailelerin varlığı seçimlerin sonuçları üzerinde etkili olmaktadır.

Yerel seçimlere giderken hemen herkesin paylaştığı en büyük yanılgı ise, halkın AKP'ye muhalefetine, AKP-Cemaat koalisyonunun çatlaklarından, twitter vb. sosyal medyadan yayılan, usulsüzlük ve yolsuzlukları deşifre eden bant kayıtları üzerinden geliştirilebileceğini sanmak olmuştur. Haziran Direnişi ile kendini gösteren halkın uyanışının ardından, Cemaatin yaptığı 17–25 Aralık rüşvet-yolsuzluk-usulsüzlük operasyonu ve sızdırılan bant kayıtlarının getirileri üzerinden Erdoğan'ın geriletebileceği kurgusunun barındırdığı sorunlar, daha sonra yaşanan gelişmelerle açık bir şekilde görülmüştür. “Uluslararası komplö” ve “paralel yapı” gibi nesnel temeli de bulunan söylemler, iktisadi-sosyal sarsıntı istemeyen, “istikrar” beklentisi yüksek geniş kesimlerde etkili olmuştur. Yine de, var olan görüntünün aksine, seçim sonuçlarının AKP açısından bir zafer olmadığını belirtmek gerekir. Zira AKP'nin aldığı sonuç, 2009 yerel seçimlerine göre yüzde 4,5 oranında başarılı olmasına ve birçok seçim usulsüzlüğüne karşın 2011 seçimlerine göre yüzde 6,6 civarında bir gerilemeyi yansıtmaktadır. Bu gerçeğe karşın sonuçların, AKP'ye yeni iktidar manevraları yapmaya, cumhurbaşkanlığı seçimi ve 2015 genel seçimleri için yeni denklemler oluşturmaya yönelik olanaklar sunduğu açıktır.

Bu toplu durumun sunduğu avantajlı koşullarda AKP, seçim öncesi devreye soktuğu HSYK ve internet yasaları ile sürdürdüğü totaliter yönelimi, her ne kadar Anayasa Mahkemesi bu yasalarda bazı sınırlamalar yaptı ise de, MİT yasası ve daha birçok düzenleme ile sürdürdü.

10 Ağustos 2014'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde düzenin üst aklı, AKP'nin neoliberal, İslami referanslı muhafazakâr toplum projesinin sürmesini istemiş; Türkiye yeniden “ılımlı-uyumlu İslam” rolüne çekilmek istenmiştir. AKP'nin “Yeni Türkiye”si, bu kez bütün düzen güçlerince “ılımlı-uyumlu İslam”ın mekânı yapılmak istenmiştir. İki partinin açıkladığı ortak Cumhurbaşkanı adayı, laiklik sorununun önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Yalnızca rüşvet ve yolsuzlukların olası etkilerine yani ahlaki-moral etkilere itibar eden, bant kayıtlarıyla idare eden, sağ adaylara bel bağlayan, sağ çevrelerle açık ya da örtük ittifaklarla yetinen, ABD-Cemaat operasyonlarına açık bir “merkez sol” söz konusu olmuştur. Türkiye, AKP'li veya AKP'siz ama AKP ile oluşturulan “yeni Türkiye'ye” mahkûm kılınmak istenmiştir, istenmektedir. Türkiye, kapitalizmin yeni liberal politikalarını, onun ürünü olan AKP'nin politikalarını sürdürmek zorunda bırakılmaktadır.

Parlamente muhalefetin başarısızlığı Cumhurbaşkanlığı seçimlerine de yansımış ve azımsanamayacak sayıda seçmen sandık başına gitmemiştir. Erdoğan 14 milyon 409 bin seçmenin (yüzde 25,87) katılmadığı oylamada toplam seçmenin yüzde 37,71'inin; oylamaya katılanların (41 milyon 283 bin 627) geçerli oylarının (40 milyon 545 bin 911 kişi) yüzde 51,79'unun oylarıyla Cumhurbaşkanlığına seçilmiştir. Sonuçta, Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde "soluklanan" Türkiye demokratik kamuoyu değil, AKP ve Erdoğan olmuştur.

Türkiye böylece demokrasinin kırıntılarını, parlamente temsili rejimin gereklerini ve kuvvetler ayrılığını yok etmeye yönelik, hukuka aykırılıklarla dolu, bir yandan "yasal" bir yandan da fiili bir sürece girmiştir. Erdoğan'ın Başbakanlığa atadığı Davutoğlu da "teorik" fantezileri ve dinci söylemiyle görevine başlamıştır. AKP'nin "yeni Türkiye"sinin ilk icraatlardan biri, yargı kararlarını çiğneyerek, Atatürk Orman Çiftliği arazisinde tarihi Çankaya Köşküne alternatif olarak yaptırılan devasa maliyetli "kaçak saray"ın, yeni adıyla "külliye"nin Cumhurbaşkanına tahsis edilmesi olmuştur.

Genel olarak söyleyebiliriz ki, mevcut durum ve gidişattan rahatsız olanlar; Cemaatin kuyruğuna takılmayı, liberaller veya eski-yeni MHP'lilerden medet ummayı içine sindiremeyenler ciddi adımlar atmak zorundadır. Cemaatin koluna takılarak solculuğu liberaller ve MHP'liler ile harmanlayanlar geleceğin Türkiye'sinin mimarı olamazlar.

Görülmesi gereken önemli bir düğüm noktası bulunmaktadır. Cumhurbaşkanlığının fiili olarak başkanlık boyutuna ulaşması yanı sıra temsili demokrasi/temsili siyaset ve parlamentarizm bir kriz içindedir. Bu kriz eski-yeni rejim arası geçişkenlikleri gizleyen farklılıklardan beslenen rejim krizini derinleştirmekte ve ekonomik kriz öğeleri ile iç içe bir şekilde gelişmektedir.

2013 yılındaki Haziran isyanı ve iktidar kanatları arasında yaşanan çatışmayla, uluslararası güçlerin bu çatışmada yer alışı biçimleri ve yeni oluşan örtülü ya da nispeten açık ittifak ilişkileri de göstermiştir ki, AKP'nin tek başına iktidar dönemi bitirilmek istenmektedir. AKP iktidarı halkın diri kesimleri nezdinde meşruiyetini yitirmiştir evet, ama daha önemli olan, Türkiye'nin kimi imaj değişimleri eşliğinde yine sağa, yeni sağ iktidarlara mahkûm kılınmak istenmesidir. Bugünkü birçok çelişki ve çatışma, aynı zamanda yeni liberal dönüşüm programını önümüzdeki dönemde kimlerin sürdüreceği çatışmasıdır.

Erdoğan'ı eleştiren Batı için olsun, ülke içindeki büyük sermaye güçleri için olsun, muhafazakâr, neoliberal ekonomik-sosyal-sınıfsal politikalarından vazgeçilmesi ya da düzen içi görece başka bir iktisadi politika, başka bir yaklaşım benimsenmesi söz konusu değildir. Bu durum, AKP'nin diktatoryal yöneliminin beslediği liberal demokrat özlemlerin önünü hem iktisadi hem de siyasi açıdan kesici niteliktedir.

Düzen içi çıkmazların düzen dışı eğilimleri beslediği, besleyeceği, sınıf mücadelelerine daha fazla kapı açtığı, somut uygulama, çelişki ve yaşadığımız sorunlardan dolayı bariz bir gerçekliktir. Dünya çapındaki birçok düşünür ve aydınının mevcut krizi “kapitalizmin-emperyalizmin son krizi” olarak değerlendirmesi; sistemin, sistem içi bir çözüm üretemez noktaya evrildiği saptamaları oldukça önem taşımaktadır.

İktidar uygulamalarının yarattığı çok yönlü tepki birikimi ve TMMOB dâhil toplumsal muhalefet öbeklerinin gerçek güçleriyle orantısız mücadelelerinin toplumda niteliksel ve niceliksel yankı bulması söz konusudur. Nihayetinde AKP'ye karşı parlamenter düzlemin dışında bir toplumsal muhalefet de oluşmuştur. Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişi ve sonrasında irili ufaklı toplumsal direnişlerin etkisi 2014'te yaşanan iki seçimde soğurulmuştur ama kitleler geçmiştekilerden farklı bir şekilde, çok yönlü bir siyasallaşma süreci içindedir. Emekçiler, kadınlar, gençler, çeşitli meslek gruplarından olup gerçeklerin farkına varanlar, AKP karanlığında deyim yerinde ise yeni bir aydınlanma yaşamakta, değişik mücadele biçimlerini de denemektedirler.

Seçimlere katılım oranları diğer birçok ülkeye göre yüksek olsa da kitlelerde seçim mekanizmalarına ve seçim sonuçlarına güvensizlik yayılmaktadır. 2013 yılındaki Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişiyle birlikte oluşan park forumları-halk meclisleri ve çok sayıdaki işçi-emekçi-halk direnişleri, kitlelerin sınırsız, doğrudan, yaygın demokrasi istemlerini ortaya çıkarmış ve kitlelerin kendilerini toplumsal eylemlilik içinde ifade kanallarını yaratmıştır. Ancak bu tepki ve ifade kanalları arasında yer yer iletişim olmakla birlikte organik siyasal-toplumsal ilişkiler kurulamamış durumdadır. Toplumsal muhalefet güçlerinin birlikte mücadelesinden henüz söz edemiyoruz. Özetle sistemik kriz koşullarında AKP ve düzene karşıt dinamiklerin, kısaca toplumsal muhalefetin birliğinin, birlikte mücadelesinin ciddi bir sorumluluk eşliğinde sağlanması gerekmektedir.

2015 MİLLETVEKİLİ GENEL SEÇİMLERİNE GİDERKEN GENEL DURUM VE AKP’NİN “YENİ TÜRKİYE”Sİ

2010 referandumunu sonrasında AKP’nin en belirgin söylemi “ileri demokrasi” idi, 2014 Cumhurbaşkanlığı seçiminden sonraki dönemin söylemi de “yeni Türkiye” oldu.

Türkiye 2015 seçimlerine giderek yoğunlaşan özel bir ortam eşliğinde girmektedir.

Bugün Türkiye, cumhuriyet, demokrasi, bilim, teknik, aydınlanma ve laiklik düşmanı, emek düşmanı, kadın düşmanı, çocuk düşmanı, dinci-mezhepçi faşist, totaliter bir zihniyetle yönetilmektedir.

AKP’nin “yeni Türkiye”si “yurtta barış, dünyada barış” politikasını terk etmiş, ülkede ve bölgede gerilim ve savaş peşinde koşmaktadır.

Bugünkü Türkiye, modern cumhuriyetin, laikliğin, demokrasinin, parlamenter temsili rejimin, kuvvetler ayrılığının, yargı bağımsızlığının, Danıştay ve Yargıtay’ın, basın, örgütlenme, toplanma, tüm demokratik hak ve özgürlüklerin yok edilmesine yönelik, hukuka aykırılıklarla dolu bir ortamda emek sömürüsü cenneti ve işçi katliamlarının mekânı olmuştur.

Bugünkü Türkiye, sanayisizleşmenin, yatırımsızlığın, plansızlığın; fason ve taşeron üretimin, üretiminin ithal girdiye bağımlı olduğu; tarımın tasfiye edildiği, yeraltı-yerüstü varlıklarının ve bütün ülkenin imara ve kentsel talana açıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, siyasal temsil, parlamento, kamu yönetimi, hükümet, iktidar erklerinin alışlagelmiş biçimlerini dışlayan bir tarzda yönetilmekte ve “Bir anonim şirket nasıl yönetiliyorsa Türkiye de öyle yönetilmelidir” sözlerinin rahatlıkla sarf edilebildiği, demokrasinin hiçe sayıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, “kutsal dava”, “kutsal yürüyüş” ve bu kapsamda “demokrasi dahil siyasal değerlerin restorasyonu”nun sözünün edilebildiği bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, “10 Ağustos’ta Cumhurbaşkanı’nın halk tarafından seçilmesiyle Türkiye’de bir dönem fiilen bitmiştir. Parlamenter sistem, 10 Ağustos’ta bir daha geri dönüşü olmamak üzere milletimiz tarafından

bekleme odasına alındı” sözleri ile demokrasi dışı totaliter yönetim biçimlerinin açıkça savunulabildiği bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, merkezi kamu yönetimi ve yerel yönetimlerin artık mafyavari rant ilişkileriyle belirlendiği, Sayıştay raporları ile belgelendiği üzere iktidar harcamalarının tamamen denetim dışı kaldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kalkınma, sanayileşme, planlama, kent, imar ve çevre politikalarının dinamik gücü olan mühendislik, mimarlık, şehir planlama disiplinlerinin tasfiye edildiği; bilim ve teknolojinin önermelerinin yerini rantın ve gericiğin mimari çirkinliğinin aldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, basın özgürlüğünün, haberciliğin temel gereklerinin dışlandığı ve cezalandırıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kitle hareketlerinin devlet şiddeti ve ölümle cezalandırıldığı, polisin ağır silahlarla donatıldığı, “kamu düzeni ve güvenliği” söyleminin polis şiddetini meşru kılmaya çalıştığı, yeni “iç güvenlik” yasası ile polis zorunun yasal güvenceye kavuşturulduğu bir ülke halini almıştır.

Bugünkü Türkiye, “kapalı istihbarat ve kapalı savunma hizmetleri” gerekçesiyle Cumhurbaşkanına “örtülü ödenek” tahsis edildiği, Cumhurbaşkanlık sarayının ağır silahlarla donatıldığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, dinci, milliyetçi, faşist öbeklerin, halka karşı linç ve iç savaş nosyonlarıyla kışkırtıldığı bir ülke halini almıştır.

Bugünkü Türkiye, üniversitelerin özel güvenlik aygıtları ve karakollarla kuşatıldığı, rektörlerinin cumhurbaşkanına bağlı olduğu, yedek işgücü ve işsizlik depolarına ucuz işgücü hazırlayan bir ülke olmuştur.

Bugünkü Türkiye, “Türkiye’nin konumu itibariyle biz icat yapamıyoruz, buluş yapamıyoruz. Tarım ülkesiyiz biz. Ara teknik eleman ülkesiyiz biz”; “Tarımın köylünün elinden alınması gerekiyor”, “Tutturmuşlar laiklik elden gidiyor, diye!.. Yahu bu millet istedikten sonra laiklik tabii elden gidecek!.. Sonra nedir bu laiklik Allah aşkına?..”, “Hem laik hem Müslüman olunmaz.. ya Müslüman olacaksın ya laik”, vb. sözler sarf edenlerin yönettiği Osmanlıcı, İslamcı, şizofrenik bir ülke görünümü almıştır.

Bugünkü Türkiye, “Düşünmezsen Kürt sorunu yoktur”, “Kardeşim ne Kürt sorunu ya? Artık böyle bir şey yok” diyenlerin Kürt sorununda “çözüm süreci” yürüttüğü, “açılım” yaptığı, Türk-İslam sentezini Kürt-İslam sentezi üzerinden güçlendirmeye ve onu da “ümme”t” arkaikliğine tabi kılmaya çalıştıkları bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, kadın emeği, kimliği ve bedeninin bir bütün olarak sömürüldüğü, nesneleştirildiği, kadın cinayetlerinin ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin arttığı, çocukların her tür istismara uğradığı, sokaklarında Türkiyeli-Suriyeli kadın ve çocukların dilenci yapıldığı, istismar edildiği bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, internet ve sosyal medyaya erişimin başbakan ve bakanların istemi üzerine engellenebileceği bir yasaklar ülkesi haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, anti-demokratik seçim barajı, anti demokratik siyasi partiler ve seçim yasalarının meşruiyet kazandığı bir ülke haline gelmiştir.

Bugünkü Türkiye, istisnaların kaide/kural, olağanüstü hallerin olağan hal olarak anlaşıldığı bir ülke haline gelmiştir.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si 12 Eylül Faşizminin Üzerinde Yükseliyor

Bildiği üzere 12 Eylül 1980'de yapılan askeri darbe, IMF ile bağtlanan 24 Ocak 1980 ekonomi kararlarının üzerine gerçekleşmiş, emek ve demokrasi karşıtı, kapitalizmin neoliberal uygulamalarına geçişi sağlayan faşist bir darbe idi.

12 Eylül, Kenan Evren ve Turgut Özal'la başlayan ve bugüne dek uzanan bir düzenin adıdır. 12 Eylül'ün anti-demokratik anayasası, oluşturduğu kurumları, emek düşmanı/sermaye yanlısı düzenlemeleri ve dinci gericiliği yaygınlaştırması, AKP iktidarında mantıksal ve fiili gelişmesinin doruğuna ulaşmıştır. Serbestleştirme, özelleştirme, sanayisizleştirme, tarımın tasfiyesi; esnek, güvencesiz, taşeron çalışma biçimleri, sendikasızlaştırma; eğitim ve sağlık alanlarında yürütülen neoliberal dönüşüm operasyonları, yerli ve yabancı sermaye güçleri lehine, yeni bir sermaye birikimi sürecinin gereksinimleri doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

12 Eylül Anayasası, arada yapılan birçok anayasa değişikliği ile pekiştirilmiştir. Anti-demokratik muhtevadaki siyasi partiler ve seçim

yasaları AKP tarafından korunmaktadır. Meslek örgütleri ve demokratik kitle örgütlerine yönelik anti-demokratik düzenlemeler 12 Eylül'ün devamı ve doruğu niteliğindedir.

12 Eylül'ün darağaçlarında, cezaevlerinde, dağlarda, sokaklarda gerçekleştirdiği katliam, baskı ve terör ağı, bugünün özgül koşullarında sürmektedir. Haziran Direnişi ile birlikte AKP iktidarı ülkeyi polis ve gaz cumhuriyetine dönüştürmüştür.

12 Eylül döneminde önce “Türk-İslam Sentezi” adı altında desteklenen dinci gericilik, bugün siyaset, bilim kurumları, üniversiteler, eğitim, gençlik, spor, aile vb. alanlar üzerinden toplumsallaştırılıyor. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bütçesi ve toplumsal etkinliği devasa ölçülerde büyümüştür.

12 Eylül faşizminin desteklediği Suriye'nin Müslüman Kardeşleri'ne, AKP iktidarında yeni çok uluslu şeriatçı örgütler eklenmiştir.

12 Eylül'den bu yana yeni liberal ekonomik politikalar tepe noktasına varmış, toplumsal yaşamda, kamu yönetiminde, kamusal görev ve işbölümünde, hayati önem taşıyan kurumlarda ve meslek alanlarında köklü değişimler yaşanmaktadır.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Neoliberalizmin İktisat Politikalarını Uyguluyor

Türkiye, sosyo ekonomik yapı ve devlet yapısı itibarıyla, 24 Ocak 1980 ekonomi kararları ve 12 Eylül darbesinden bu yana, neoliberal temellerde yeniden yapılandırılmaktadır. Bu yeniden yapılanma; emperyalist sömürü, yerli büyük sermaye, yeni sermaye grupları ve ranta dayalı çıkarlar doğrultusundadır. Bu kapsamdaki serbestleştirme ve özelleştirmeler sonucu kamu sanayi işletmelerinin yerli-yabancı sermayenin talanına sunulması, kamusal hizmetlerin piyasaya açılarak ticarileştirilmesi, büyük sanayi üretiminin ithalata bağımlı fason yapıya dönüştürülerek KOBİ'leştirilmesi, güvencesiz çalışma koşullarının yaygınlaştırılması ve kamu idari yapısının bu doğrultuda yeniden düzenlenmesi, söz konusu yeni liberal uygulamaların köşe taşları olmuştur. Bu politikalar aynı zamanda mühendislik hizmetlerini de etkilemiş, mühendisliğin sanayi, tarım, kent ve toplum yaşamına yönelik, bilimsel teknik temellerdeki kamusal, toplumsal hizmet niteliği aşındırılmıştır.

24 Ocak ekonomi kararları ve onun gerektirdiği sert 12 Eylül düzeni ile başlayan ve kapitalizmin neoliberal dönem uygulamaları olan serbestleştirme, özelleştirme, sanayisizleştirme, tarımın tasfiyesi, emeğin esnek-güvencesiz çalışma koşulları ve düşük ücret kısılcasına alınması ile emperyalizme bağımlılığın ürün ve sonuçları, bütünlüğü içinde AKP iktidarında görünür olmuştur.

AKP iktidarı, iktisadi açıdan, on iki yılı aşan iktidarının doruğu olarak, “ustalık döneminde”, kapitalizmin neoliberal uygulamalarının gerektirdiği yeni sermaye birikimi politikaları uyarınca çeşitli alanlarda yoğunlaşmıştır.

Biri işgücü piyasasında emekçilerin, işgücünün üzerinde baskı kurarak sömürünün artırılmasıdır. Esnek üretim-esnek istihdam modeli uyarınca geliştirilen güvencesiz çalışma biçimlerinin yaygınlaştırılması, aynı zamanda merkezi bütçe vergi gelirlerinin önemli kısmını karşılayan emekçi ücretlerinin daha fazla baskı altında tutulması ve dolaylı vergilere yüklenilmesi, ek vergilendirmeler, bu amaca hizmet eden araçlar olarak uygulamaya konulmuştur. Bu politikaların sonucu zamlardır, işsizlik ve yoksulluktur.

AKP iktidarının yoğunlaştığı bir diğer alan ise, liberalizasyon (serbestleştirme) ve özelleştirmenin tüm alanlara yayılması ile ranta dayalı birikim politikalarıdır. Bu politikaların 2013–2014 yıllarındaki Bakanlar Kurulu kararlarının çoğunluğunu oluşturan imar, emlak, arazi, çevre, kent alanlarında somutlandığı açıkça görülmektedir. Kamunun birikimlerini ilk döneminde hızla özelleştiren iktidar, ustalık evresinde arazi ve taşınmazlara, toplu konut ve kentsel dönüşüm süreçlerine, bütün ülkenin imara açılmasına suların, derelerin, ormanların ve tüm doğanın piyasalaştırılmasına yönelmiştir.

Kapitalizmin temel yasaları arasında bulunan azami kâr ve sömürü, bugün esasen bu iki alan üzerinden sağlanıyor. Finans sistemi ise emek, üretim, ithalat-ihracat, borçlanma ve rant politikalarının bütünü üzerinden sistemin döngüsünü tamamlıyor.

AKP iktidarının gerek otoriterleşme gerekse dış politikada savaş yanlısı siyasi politikalarının kökeninde de büyük oranda iktisadi neden bulunmaktadır. Zira emekçilere yönelik düşük ücret politikaları ile sanayinin fasonlaştırılması, tarımın büyük oranda tasfiyesi ve dışa

bağımlılığa endeksli genel durumun üreteceği sayısız tepkiye yanıt, devletin ekonomiksüreçlere paralel olarak otoriterleşmesi ve dinselleşmesi şeklinde olmaktadır. Savaş yanlısı politikalar da emperyalizme bağımlı politikalar yanı sıra “pastadan pay kapmak” sözünde somutlandığı üzere son kertede iktisadi nedenlere dayanmaktadır.

İdeolojik, kültürel, toplumsal alanlardaki düzenlemeler ise iktisadi ve siyasi politikalara destek niteliğindedir. Eğitim-öğretim, gençlik, kadın, spor, vb. alanlara dair politikalarda somutlanan gerici, laiklik karşıtı, dinsel ideolojik-kültürel öğeler, toplumsal yaşamı bütün yönleriyle belirlemekte ve söz konusu iktisadi, siyasi amaçlara hizmet etmektedir.

AKP iktidarının iktisat politikalarını açarak değerlendirmeye devam edersek, yatırım temelli üretimden, sanayileşmeden, istihdamdan uzak yeni ‘büyüme’ oyunlarının, kamu ve halk açısından yaşanan gerçek küçülmeyi ve artan sömürü yoğunlaşmasını gizleyemediğini belirtmek gerekir. Üretimi, özellikle imalat sanayini gerileyen bu büyüme paradigması dış kaynakların borsaya, devlet kâğıtları ve hizmet sektörlerine yönelik sıcak para giriş-çıkışlarına, üretim ve ihracatın bu hareketlere ve zaten bunalımdaki ihracat merkezlerinin (AB) talep durumlarına bağlı olarak şekillenmekte ve yüksek borç yükünü sürekli kılmaktadır.

Türkiye ekonomisinde on iki yıldır izlenmekte olan AKP dönemi ekonomi politikaları imalat sanayiini geri plana atarken döviz üretme kapasitesi zayıf İstanbul rantı odaklı inşaat-emlak sektörünü, perakendeciliği, hizmet sektörlerini özendirmiştir. Önemli kur riskleri taşıyan büyük dış borçlanmalarla gerçekleştirilen bu sektöre yönelişler, Türkiye’nin döviz kazanma kapasitesi ve yeteneğini zayıflatırken sanayinin de hızla rekabet gücü kaybına ve zafiyetine yol açmıştır.

Ekonomiyi tamamen piyasalaştırma, özelleştirme, serbestleştirme, güvencesiz ve esnek istihdam üzerinden tanımlayan AKP döneminde, 2001 krizinin ardından yaşanan sıcak para akışı ile birlikte ekonomide görece bir rahatlamadan, her alanın ranta açılmasıyla inşaat/yapı sektörü üzerinden sanal bir büyümeden söz edilmekle birlikte bu durum bölüşüm, işsizlik ve yoksulluğa dair olumsuzlukları derinleştirmiştir. Çaresizlik içerisindeki geniş kitleler, ucuz işgücü olarak esnek ve güvencesiz çalışma koşullarına mecbur kalmakta, AKP bu kesimlerle kurduğu içeriden, aşağıdan ve cemaatler-vakıflar üzerinden kurduğu ilişkilerle onları etki alanında tutabilmektedir.

Kronikleşmiş işsizlik, cari açık, ithalata ve sıcak paraya bağımlılık gibi olguların Türkiye için önemli sorun alanları oluşturduğunu ve oluşturacağını belirtmek gerekir. Zira Türkiye ekonomisi istihdam, yatırım, üretim, dış talep alanlarında daralma ve sermaye hareketlerinin serbest giriş-çıkışı ve aşırı borçlanma gibi süreçlerle gerçekte kilitlenmiş durumdadır.

İthalatla sağlanan ara malı girdiler ve hammadde bağımlılığı ile üretim ve ihracattaki dışa bağımlılık, yapısal özelliğiyle sürmektedir. Üretim, yatırım, verimlilik ve büyüme ile istihdam arasındaki bağlar kopmuş durumdadır. Türkiye'nin tasarruf oranı AKP iktidarında yarı yarıya düşmüştür. AKP iktidarında sanayi, katma değer ve istihdam düzeyi itibarıyla gerilemiştir. Kamunun sanayi yatırımlarındaki payı artık binde'li oranlara düşmüştür. Kamu artık üretken olmayan, katma-değer yaratmayan ve istihdamı öngörmeyen yatırımları yapmakta, bölgesel kalkınma projelerine girmemektedir.

Esnek yönetim ve serbest yerel dinamikler anlayışına dayandırılan bölgesel kalkınma yaklaşımı, gerçekte bölgeleri uluslararası pazarlara açmakta, kamu öncülüğündeki ulusal/merkezi-bölgesel kalkınma perspektifini dışlamaktadır.

Orta Vadeli Program ve Planlarda da kamunun bütünüyle sanayiden çekilmesi, son kalan sanayi tesislerinin (şeker sanayi, gıda, elektrik ve doğalgaz dağıtımı vs.) özelleştirilmesi hedeflenmiştir.

Geniş tanımlı işsizlik hesaplamalarına göre her beş kişiden biri işsizdir. Genç nüfus ve kadın işgücü istihdamı giderek daha fazla gerilemektedir. Her üç gençten biri ne istihdam edilmekte ne de eğitim alabilmektedir. Sanayi istihdamı da yüzde 19'u aşamamaktadır. İşsizler kadar banka borçlusu bulunmaktadır. Kredili-borçlu yaşam, toplumun iliklerine işlemiş durumdadır. Kısacası Türkiye, uluslararası dalgalanmalar dışında da yapısal olarak ciddi bir bunalım ve kırılganlık içindedir.

Türkiye 10 yıllık milli gelir artışında, dünyada 108. sıradadır. Ekonominin büyüklüğü ölçütünde de 17. sıradan 19. sıraya gerilemiştir. TL'nin dolar karşısında son on yıldaki değer kaybı, yüzde 61'i 2011 sonrası olmak üzere yüzde 87'dir. Sanayi üretimi, ihracat ve yurt içi tasarruflarda düşüş söz konusudur.

Ülkemizdeki durum iktisadi, sınıfsal-toplumsal, siyasal düzeylerde kızırmaktadır. Sanayi üretiminin fason ve taşeron niteliği, kendini Soma, Ermenek, Torunlar Center ve diğer birçok katliamda çok acı bir biçimde göstermiştir.

Türkiye ekonomisi açısından; önümüzdeki dönemde, yıllardır dile getirdiğimiz ekonomik kırılmalıkların daha da belirginleşeceğini söyleyebiliriz. Türkiye, iktisatta önemli bir kavram ve durum olan “durgunluğun” eşiğindedir. Kimi iktisatçılara göre de durgunluğun içindedir. Ekonomik durgunluk, aynı zamanda ekonomik-siyasi bunalımın beşiğidir. Türkiye zaten bu menzilin hep içindedir.

Dış borçlanmaya dayanan spekülasyon büyüme, spekülasyon nitelikli yabancı sermaye girişlerinin teşviki ve döviz bolluğu sayesinde yapılan ithalata dayalı olarak iç tüketimin genişletilmesi politikası, bugün belirli bir sınıra ulaşmış durumdadır. Korumacı döviz kuru yokluğu yakıcı bir sorundur. Halkın alım gücü azalmıştır, azalmaktadır; olmayana borçlanma yolu da, iç tüketimin genişletilmesi açısından belirli bir sınıra dayanmıştır.

Yabancı sermayeyi çekmek ve dış açığı finanse edebilmek için faizlerin yüksek olması gerekliliği; ama diğer yandan, özel tüketim ve yatırım harcamalarını uyarmak için faizlerin düşük tutulması gerekliliğinden kaynaklanan bir çelişki de söz konusudur. Bu konu bugün ülkeyi yönetenlerin, dışa bağımlılık zinciri içinde karar alma süreçlerini etkileyen başlıca sorunlar arasındadır. Emekçilerin, halkımızın ise, her durumda bu politika demetinden giderek daha fazla olumsuz bir şekilde etkilendiği ve etkileneceği açıktır.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Emperyalizmin ve AKP-Cemaat Koalisyonunun Ürünüdür

Neoliberal iktisadi-siyasi-sosyal politikaların geride bırakarak aşmak istediği eski rejimin unsurlarını emperyalizmin desteğiyle saf dışı bırakan AKP iktidarı, yani AKP-Cemaat koalisyonu, her toplumsal muhalefet dinamiğinin üzerine tam bir sertlik ve düzmece delil yöntemleriyle gitmiştir. Uzun süreli tutuklamalarla anılan Ergenekon, Balyoz, Oda TV, KCK operasyonları, şimdi birbirlerini suçlasalar da söz konusu koalisyonun ortak icraatları olmuştur. Bu koalisyon, pek çok alanda giriştiği iktidar mücadelesinden galip çıkmış, kendilerine karşı olan eski yapı içindeki dirençleri birlikte kırmıştır. Ancak, AKP-Cemaat iktidarı

belli bir doruğa ulaştığı anda iç çelişki ve çatışmalarla sarsılmış, bağlı olduğu uluslararası güçlerle ilişkileri sorunlu boyutlara taşınmıştır.

AKP-Cemaat koalisyonu, emperyalizmin uluslararası güç durumunu daha fazla gözetken taraf olan Cemaatin mevzilerini genişletme çabası üzerine çatlama eğilimindeydi. Haziran halk hareketinin ortaya çıkışı üzerine bu koalisyon daha fazla çatlamış ve bütün iktidar aygıtları açık bir çatışmanın alanı olmuştur. Yeni rejim oluşumu sürecinin sancılarının devlet aygıtına yansımaları ile birlikte bu iki güç arasındaki çatışma, sermaye birikim süreci, hukuk-yargı, “güvenlik” aygıtları, iletişim-haberleşme, “bilim” kuruluşları ve üniversitelere de yansıdı ve zaten aşınmış olan parlamenter temsili düzenin krizi ile birleşerek “rejim krizi” şemsiyesinin altına yerleşti. Bu çatışma, yürütmenin başında bulunması itibarıyla AKP'nin etkinliğinde sürüyor ise de söz konusu total krizin-rejim krizinin, hem düzen içi hem de düzeni sarsarak aşabilecek sınıfsal, siyasal, toplumsal yönleri bulunmaktadır.

Burada unutmamamız gereken, “AKP iktidarı” diye özetlediğimiz yönetsel ve ideolojik-siyasi durum, yani yasama-yargı-yürütme güçlerinin otoriter birliği/teklifi durumunun ve onun ideolojik çatışmasının, bizzat bu iktidar koalisyonunun iki tarafının güç birliği ile oluşturulmuş olmasıdır. Emperyalizm tarafından her düzeyde desteklenmiş olan bu iki gücü İslami köklerinin yanı sıra birleştiren bir husus olan, eski rejimin yeni liberal-yeni sağ bir çerçevede dönüştürülmesi süreci, zaten 24 Ocak 1980'den beri başlamıştı ve sürüyordu. İktidar koalisyonunun her iki kanadı, kamu idari yapısını dönüştürme, serbestleştirme, özelleştirme, her şeyi piyasaya açma, yerli-yabancı sermaye hareketlerinin serbestisinin sağlanması sürecinin gerekleri ile toplumsal muhalefet öbeklerinin baskı ve şiddetle bastırılma gerekliliklerini her düzeyde yerine getirmede tek bir iktidar gibiydiler. Ta ki, önlerinde engel olarak gördükleri eski devlet-siyaset erklerini tasfiye edip, “yeni Türkiye'nin egemeni kim olacak” rekabeti ortaya çıkıncaya kadar. Cemaatin yapmaya çalıştığı imaj değişikliklerine karşın söz konusu çatışma, yeni liberal dönüşüm programını önümüzdeki dönemde kimin hangi biçimlerde sürdüreceği çatışmasıdır.

Bu çatışma, en genel anlamda sermayenin sermaye ile, daha özel anlamda yeni sermaye güçlerinin bir kesiminin eski büyük sermaye güçleri ile, daha dar anlamda yeni palazlanan sermaye güçlerinin kendi aralarındaki

bir çatışmadır. Bu iktisadi paylaşım kavgasının uluslararası boyutları da bulunmaktadır ve konu, esasında ülkemizin kaynaklarının, halkımızın alın teri ile ürettiklerinin paylaşımı kavgasıdır; sömürü-rant düzeninin kimlerin elinde sürdürüleceği çatışmasıdır.

ABD ve Cemaat, 17–25 Aralık rüşvet-yolsuzluk operasyonu ve sonrasında sızdırılan bant kayıtlarıyla, Haziran Direnişi ile halkın önemli bir kesimi nezdinde meşruiyetini yitiren AKP'nin geriletilmesi üzerinden hükümet değişimini amaçlamıştır. Düzen içi egemenlik çatışması, gerçekte bu düzeni de sorgulayan Haziran kalkışması kitlelerini, yalnızca Erdoğan'ın ve çok dar bir kadronun geriletilmesi üzerinden istismar etmek istemiştir. Cumhurbaşkanlığı seçimleri de bu çerçevede değerlendirilmiş, fakat bildiğimiz üzere AKP iktidarı, ipleri bütünüyle ele geçirmiş, ABD-Cemaat operasyonu deşifreyon başarısıyla yetinmiş, iktidara yönelik amaçlar ise başarısızlıkla sonuçlanmıştır.

Şimdi Cemaatli AKP iktidarının “yeni Türkiye”si değil, Cemaatin ruhunun da içerildiği ve yalnızca Erdoğan'ın belirleyici olduğu bir “yeni Türkiye” söz konusudur.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Emekçilerin Alın Terleri ve Ölümleri Üzerinde Yükseliyor

Evet, AKP'nin “yeni Türkiye”si, emekçilerin alın terleri ve ölümleri üzerinde yükselmektedir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusu, AKP iktidarının 2003 yılından bu yana yaptığı onlarca yasa/mevzuat düzenlemesiyle piyasanın acımasız koşullarına teslim edilmiştir. “Ulusal İstihdam Stratejisi” kapsamında ilgili yasalarda yeni düzenlemeler yapılmakta, bu strateji ile İş Yasası ve ilgili yasalar yine değiştirilmekte, esnek, güvencesiz çalışma biçimleri yayılmakta, geçici-kiralık işçilik uygulamasına geçilmekte, özel istihdam büroları yaygınlaştırılmaktadır. Kıdem tazminatlarının kaldırılmasına yönelik adımlar da hep gündemdedir. “Bölgesel asgari ücret” uygulaması yoluyla da asgari ücret geriletilecektir.

Yeni sermaye birikim sürecinin belirlediği, üretimin fason-taşeron niteliği ve bu sürecin vahşi sonuçları, Soma katliamında ve birçok iş cinayetinde acı bir biçimde görülmektedir. İşlerin taşeron usulüne göre bölünmesi, taşeron çalışma, aşırı üretim, işçi sağlığı-iş güvenliği önlemlerinin

bulunmaması ve kamu denetiminin ortadan kaldırılmasının yakıcı sonuçları toplumsal düzeyde görülmektedir.

AKP iktidarı döneminde binlerce emekçi iş cinayetlerinde yaşamlarını kaybetmiştir. Her durumda mevcut durum gerçekte bir iç savaş bilançosu gibidir ve sermayenin vahşi emek sömürsünün yalnızca bir yönünü göstermektedir. “Kaza” denilen iş cinayetleri, kamu işletmeciliği ve kamusal denetim savunumuzun ne kadar önemli olduğunu bir kez daha göstermektedir. Bu cinayetlerin sorumlusu sermaye ve siyasi iktidardır. Ancak sorumluluk özellikle çalışanlara ve iş güvenliği mühendislerine yıkılmaktadır. Esnek ve yoğun üretim, taşeron çalışma, kentsel rant süreçleri, doğal kaynakların talanı, rödövan/taşeron uygulamaları, birbirleriyle bağlantılı olarak iş kazalarını/cinayetlerini ve meslek hastalıklarını artırmaktadır.

Çalışma yaşamıyla ilgili neoliberal düzenlemeler bir bütün olarak emeğin ve mühendisliğin aleyhinedir. Israrla belirttiğimiz “yapılması gerekenler”in dikkate alınmaması durumunda iş cinayetlerinin süreceği çok açık bir gerçekliktir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğinden toplumsal yaşamın mesleki bağımız bulunan bütün alanlarına dek kendini yakıcı bir biçimde hissettiren kamusal üretim, kamusal hizmet ve kamusal denetim gerekliliği artık toplumsallaşma seyri izlemektedir. Örneğin Soma’daki işçiler “kamulaştırma” dediler ve denetimsizliğe, azami kâr amacının yol açtığı yaşam ve çalışma koşullarına işaret ettiler. Bu durum, bizim programatik tespit ve önermelerimizin doğrulanmasına, uğruna mücadele ettiğimiz doğruların toplumsallaşmasına dair önemli bir örnek oluşturmaktadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği alanındaki sorunları yaratan düşünce ve iktisadi sistemi daha da sert politikalarla uygulama yolunu seçen AKP iktidarı, çalışma rejiminde esnekleştirmeye, serbestleştirmeye, güvencesizleştirmeye daha fazla yol vererek sorunları daha da derinleştirmektedir.

AKP’nin “yeni Türkiye”si, iş güvenliği tedbirleri için, “tedbirde aşırılık Allah’a güveni sarsar” hutbelerinin verildiği, iş kazaları ve cinayetlerinin sorgulanmasının önüne dinciliğin dogmatizminin çıkarıldığı bir ülke olmuştur.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Kürt Sorununu Yine Çıkmaza Sokuyor

Bölgedeki gelişmeler ve özellikle son on yılda bölgede, özel olarak da Irak ve Suriye’de yaşanan gelişmelerle Kürt sorunu ulusal-tarihsel ölçeğine doğru büyümüş, Irak ve Suriye’deki gelişmelerle birlikte daha fazla uluslararası bir sorun haline gelmiştir. Irak, İran, Suriye ve Türkiye’deki Kürt sorununun emperyalist çıkarların ilgi alanında olduğu da bilinmektedir.

“Düşünmezsen Kürt sorunu yoktur”, “Kardeşim ne Kürt sorunu ya? Artık böyle bir şey yok”, “Yaradılanı yaradandan ötürü severim” diyenlerin Kürt sorununda “çözüm süreci” yürüttüğü ve “açılım” yaptığı iddia edilen milliyetçi-ümmetçi senteze sahip olanların Kürt sorununa yaklaşımda tercih ettiği yöntemlerin, geleneksel yöntemlerden çok da farklı olmadığı, sorunun aldatma ve oyalama ile çözülemeyecek kadar derinlik ve hassasiyet gerektirdiği açıktır.

AKP iktidarı, Kürt halkı arasında Kürt-İslam sentezi doğrultusunda toplumsal taban yaratmaya çalışarak gerçekte mevcut çelişkileri derinleştirici yönde adımlar atmaktadır. Kürt-İslam sentezinin bir üst şemsiyesi ise Türk-İslam sentezi ve onun şemsiyesi de “ümmet” bilinci olacaktır. Böyle olması istenmektedir.

Erdoğan iktidarı, Kürt sorununu oyalama taktikleri, kalekollar yapımı, Türk-Kürt-İslam sentezi ve provokasyonlar üzerinden gerçekte çıkmaza sokmaktadır. AKP iktidarı, Rojava geneli ve Kobane’de Kürtlerin güçlenmesi üzerine Türkiye’deki “çözüm süreci”nin oyalama-baskı altında tutma-ödün koparma ve seçim çıkarlarına, taktiklerine tabi kılarak samimiyetsiz bir tutum izlemektedir. Bu tutum, son zamanlarda ve özellikle 2015 Nevroz’u sonrasında Erdoğan’ın izlediği inkarcı ve bizzat kendi “çözüm süreçlerini” bozucu yaklaşımları ile bir kez daha görülmüştür.

Türkiye’nin ve emperyalizmin Kürt sorununa yaklaşımları esasen iktisadi-siyasi temellidir. Kürt siyasi unsurlarını çıkarları doğrultusunda kullanmak istemektedirler. Kurguları, eşitlikçi, demokratik koşullardaki bir arada yaşam çerçevesinin dışındadır. Özel olarak AKP, Kürt halkında dini nosyonları geliştirerek, laikliğin bu alandaki toplumsal, siyasal zeminlerinin de üzerine gitmektedir. Türkiye’de Kürt halkına biçilen asil misyon, ucuz emek-gücü sömürü deposu olmasıdır. Tekstil, gıda gibi ucuz

emek-gücüne dayalı sektörlerin bölge illerinde teşviki bu nedenledir. Kerkük petrolünün geçişinden pay almak bir diğer iktisadi etkidir.

Kürt sorununa dair bakışı neoliberal ve fetihçi geleneğin bir türevidir olan AKP, aradan geçen zamanda sorunu eski karmaşıklığına yakın bir nokta ile “açılımcılığın” ilginç bir bileşimine döndürmüştür. Piyasacı, İslamcı, oyalayıcı ve retçi yaklaşımların bu yarayı kanırtacağı açıktır. Konu, oyalayıcı, yedekleyici yaklaşımlarla çözülemeyecek kadar boyutludur. İktidarın vizyonunda Kürt feodalleri, sermayedarları ve dindarlarının desteklenmesi ile muhafazakâr-liberal, Kürt-İslam sentezci bir güç yaratılması şeklinde bir amaç bulunmaktadır.

Kürt halkının elde ettiği kazanımların bu gerçeklerin üzerini kapatmaması, bunların mücadele ile elde edilen siyasal-kültürel-toplumsal kazanımlar olduğu ama bu kazanımların sınıf mücadelesi, emek, laiklik ve anti-emperyalizm eksenli olarak, belirli bir yeni yöne doğru evrilmesi gerektiği de açıktır. Her ülkenin bağımsızlığının ön koşulsuz bir şekilde tanınması, iç işlerine hiçbir şekilde müdahale edilmemesi, Kürt sorununun eşitlikçi, demokratik koşullarda bir arada yaşam çerçevesine yerleşmesi, Türkiye özgülünde sınıf mücadelesinin, emek ve demokrasi güçlerinin hem genelde hem de bu sorun özgülünde ağırlığının artması gerekmektedir.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Ortadoğu’da Kaos ve İç Savaşlar Peşinde

AKP, Türkiye'nin yeni liberal dönüşümünü kendi muhafazakâr ve İslami kurgularıyla tepe noktalara çıkararak uygulama ve parlamenter sistemi dışlayan tarzda bir otoriterleşme eşliğinde emperyalizmin icazetiyle bölgesel bir rol de üstlenmişti. Büyük Ortadoğu Projesi-Genişletilmiş Ortadoğu Projesi macerası, Libya, Suriye, İran'a yönelik politikalar ve NATO'nun Malatya Kürecik füze kalkanı projesi ve Adana, Gaziantep, Kahramanmaraş'a Patriot füzelerinin yerleştirmesi örneklerinde de görüldüğü üzere AKP iktidarı Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da emperyalizmin taşeronu olarak önemli roller üstlendi.

Ancak AKP, iç ve dış politikada aşılması gereken sınırları hep zorladı. Bölgedeki uluslararası aktörler arasında sürekli olarak oluşan yeni, çelişkili, dinamik süreçleri gözetmedi. Bölgede, Mısır'daki yeni kaotik kaynaşma durumunu, Suriye, İran ve Rusya'nın direncini hesaba katmaksızın “kraldan çok kralcı” bir politika izledi ama iç ve dış politikada ummadığı gelişmeler üzerine ABD ve AB'nin gözünden belirli

ölçülerde düştü. Emperyalizmin bizzat desteklediği, “ılımlı İslamcı-uyumlu İslamcı” denilen güçlerin Mısır, Suriye ve Irak başta olmak üzere bölgede aşırı radikal uçlar vermesi; AKP iktidarının ülkede ve bölgede üstlendiği rollerde aşırılıklara yönelmesi; ülkedeki mevcut düzeni ve toplumsal dengeleri sarsacak denli dizginsiz politikalar izlemesi, belirli odaklar nezdinde gözden düşmesine yol açtı.

AKP'nin, emperyalizmin taşeronu olma işleviyle uyumlu olarak belirlediği özel dış politika hedefleri, bizzat emperyalizm ve bölgedeki gelişmelerce sınırlanmıştır. AKP'nin “yeni Türkiye”sinin farklı zamanlarda İran, İsrail ve Mısır ile rekabet politikaları duvarlara çarpmıştır. İsrail'in Gazze saldırısını takip eden gelişmeler sırasında ABD'nin Mısır'a bölge lideri olarak teşekkür etmesi, bu durumun yalnızca bir örneği olmuştur. “Komşularla sıfır sorun” politikası iflas etmiş, yerine “değerli yalnızlık” sözleri edilir olmuştur.

AKP'nin dış politika ataklarının arkasında, sermaye birikim süreçlerinin yarattığı sorunlar, ekonomik bunalım ve bölge pastasından, inşaat-imar-petrol gibi, ne düşerse pay kapma sevdası bulunmaktadır. Osmanlı sevdası, pan-İslamizm, büyük güç olma vb. amaçlar, gerçekçi olmayan, belirli süreler içinde nesnel temel bulabilen fakat kalıcı olamayan hülyalardan ibarettir. Dış politikada bazen İsrail'e kafa tutar gibi görünen ve modern Türkiye'nin zamanında dünyada ve bölgede yarattığı olumlu etkiyi de arkasına alan “yeni Osmanlılık”, gerçekte pan-islamizmin bir kılıfıdır ve emperyalizmin oyun alanı içindedir.

Emperyalist güçler Türkiye'ye yalnızca kendi politikaların taşeronu olarak aktif rol biçmekte, bunun dışında Türkiye'nin bölgede öne geçmesine izin vermemektedir. AKP'nin emperyalist güçlerle çelişkisi bölge politikası bağlamında bu düzeydedir ve abartılmamalıdır. Zira AKP iktidarı, her zaman ve en sonunda emperyalizmin güdümündedir. En son ABD desteğindeki 10 gerici ülkenin Yemen'e saldırısına AKP iktidarının sunduğu destek örneğinde görüldüğü gibi Türkiye, bölgenin Sünni-Şii gerilim fay hatlarında emperyalizm ve bölge gericiliğinin yanındadır.

AKP'nin bölge halklarıyla düşmanlık oluşturan mezhepçi politikaları, ülkeyi hem içerde hem de bölgede kaosa götürecektir tarzda bir boyut kazanmıştır. Çevremizdeki her ülke ile düşmanca ilişkiler zemini oluşmuştur. AKP'nin bölgede izlediği politika bölgesel savaşları, iç savaşları; ülkemiz içinde izlediği politika da adeta bir iç savaşı zorlayıcı niteliktedir.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Ortadoğu’da Dinci-Şeriatçı-Mezhepçi Akımları Geliştirdi

AKP iktidarı, dinciliğin ve mezhepçiliğin yayılması politikasını iç savaşlar pahasına sürdürmüştür. AKP radikal-siyasal İslamcı çizgiyi bölgede aktif bir şekilde destekliyor. ABD'nin başını çektiği emperyalist kampın Suriye ve Irak'ı parçalı halde tutma stratejisine AKP de kendi rengi ile hizmet ediyor, halkların kırım politikalarında rol kapıyor. AKP'nin bu politikası Irak ve Suriye'deki halkların kırımına, göçüne, yeni insanlık dramlarına yol açtığı bilinmektedir.

İŞİD'in Irak ve Suriye'de uyguladığı vahşi katliamlar, tecavüzler ve bütün iğrenç terörü, gerçekte emperyalizmin bir ürünüdür. İŞİD'in oluşumu ve yayılmasında rolleri bulunan emperyalizm, bölge gericiliği ve AKP iktidarı hep ikiyüzlü politika izlemişlerdir. ABD ve müttefiklerinin İŞİD'e yaptığı hava saldırıları ise, bu örgütün Irak ve Suriye'deki iç savaşları üzerinden bölge dengelerini sarsmaya ulaşan konumunu sınırlamak içindir. Bu sınırlama çabası, onun petrol kaynaklarına el atması ve öngörülenin üzerinde büyümesi üzerine söz konusu olmuştur. Bu vahşi güruhun Irak ve Suriye'de ilerlemesine, Ezidiler, Türkmenler, Ermeniler, Hıristiyanlar, Şiiiler, Aleviler ve Kürt halkını katletmesine AKP hiç ses çıkarmadı.

Diğer yandan Suriye'deki Kürt bölgesi Rojava geneli ve Kobane'deki gelişmeler üzerine AKP iktidarı, Suriye iç savaşına yeniden müdahil olma özlendelerini yeniledi ve bu yönde bir tezkerayı Meclisten geçirdi. AKP, emperyalizmle birlikte “eğit-donat” programı uyarınca yine İslamcı güçleri destekleyecek, eğitecek, donatacak ve Suriye'de savaştıracaktır. Fakat bütün Ortadoğu ve Türkiye pratiği göstermektedir ki, “ılımlı-uyumlu İslam”ın desteklenmesi, gerçekte köktendinci grupların güç edinme ve gelişmesinin beşiği olmaktadır. AKP'nin bölgede izlediği politika bölgesel savaş ve iç savaşları zorlayıcı niteliktedir.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Laikliğin Düşmanıdır

AKP, Türkiye'de laikliğe karşı militan direnç gösteren köklere sahiptir. AKP, 1950'lerden beri din ile mezhepçiliğin siyasi ve toplumsal yaşamda öneminin artmasına neden olan sağcı iktidarların ve 12 Eylül faşizminin din alanındaki uygulamalarından doğrudan ve dolaylı olarak beslenen bir tarihsellikten taban bulmaktadır.

AKP'nin siyasal İslamcı politikaları, ülke içinde, dinselleştirmenin, toplumsal yaşamın, eğitimden bütün kamusal alanlara dek varan bir şekilde yayılmasına yol açmaktadır. Türbanı yıllarca bir "özgürlük ve mağduriyet sorunu" olarak sunan AKP iktidarında ve özellikle son yıllarda din ve mezhepçiliğin, kamu ile siyasi, sosyal yaşamdaki yeri sistemli olarak artmıştır. Siyasal iktidarın "ustalık" döneminde devreye soktuğu otoriter düzenlemeler, 4+4+4 kesintili eğitim sistemi, insanların yaşam biçimlerine ve tercihlerine ait düzenlemeleri, kürtaj tartışmaları, kaç çocuk yapılacağına kadar varan hayatın her alanını şekillendirme isteğinde somutlanan sayısız dayatma bugün sistemik bir boyut kazanmıştır. Bilim ve aydınlanma karşıtı gerici dogmalar yaşamın tüm alanlarında topluma enjekte edilmektedir. Eğitimin dinselleştirilmesi, çalışma yaşamı dâhil toplumsal yaşamın birçok alanında dinci-mezhepçi belirlenimlerin yaygınlaşması ve iktidarın Ortadoğu ülkelerinin içişlerine aynı çerçeveden müdahalesi, laikliğin ülkemiz ve bölgemizde ne denli önem kazandığını bir kez daha göstermiştir.

AKP laik toplumsal yaşam öğelerini eğitim başta olmak üzere her alanda kaldırmaya hızla devam ediyor. Diyanet İşleri Başkanlığına verilen yeni görevler, mollaların Güneydoğu'da istihdamı, Soma katliamının ardından din adamları ordusunun Soma'ya gönderilmesi, iş kazaları ve cinayetlerine dair toplumsal bilinç oluşumuna karşı hutbelerin devreye girmesi, Milli Eğitim Şurası'nın eğitime dair on ayrı kararı, Alevi yurttaşlarımızın evlerinin işaretlenmesi, dini ibadet mekânlarının sayısının okul sayısını geçmesi, 4+4+4 kesintili eğitim sistemi ve imam hatip okullarının yaygınlaştırılması, okulların imam hatipleştirilmesi, karma eğitimin tedrici olarak kaldırılması, zorunlu din derslerinin eğitim-öğretimi sarması, dindar/kindar nesiller yetiştirilmesi, türbanın ilkokul ve hatta anaokullarına dek indirilmesi, Kutlu Doğum Haftası etkinliklerinin Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanması, liselerde imamların "yaşam koçluğu" uygulaması, hastanelerde imamların görevlendirilmesi, başbakanın "AVM'lerin toplu dualarla açılması"nı istemesi, kadın, aile, gençlik politikaları, yandaş bir "sosyal doku vakfı" başkanının altı yaşında kız çocuklarıyla evlenilebileceği "fetva"sını vermesi, çalışan kadınları seks nesnesi konumuna sokan, üniversitelere ve her yere cami yapımını hızlandıran, mezhepçi uygulamaları tırmandıran, benzeri içerikteki sayısız gelişmenin yaşanması, laikliğin, bilimsel eğitim savunusunun, emekçi halkın maddi dünya gerçeklerine dair aydınlanması açısından ne denli önem kazandığını göstermektedir.

İnsanı insan olarak görmeyip, “yaratılanı yaradandan dolayı seven!” AKP, yurttaşlık olgusu ve bilincini “yurttaşlık dini” olarak somutlamaktadır. Bu iktidar, gerek mezhepçi uygulamalarıyla, gerek genel din politikaları ve gerekse toplumsal muhalefete karşı yaptığı militanlaşma çağrılarıyla adeta bir iç savaş ortamı yaratmak istemektedir.

AKP'nin bu “yeni Türkiye”sine karşı Türkiye’de laiklik ve bilimsel-toplumcu bir aydınlanma savunusu, demokrasi, eşitlik, özgürlük, barış istemlerinin asli bir tamamlayıcısı olarak büyük öneme sahiptir.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Kadınları Köleleştirmek İstiyor

AKP, kadın emeği, kadın kimliği ve bedeninin bütünsel sömürüsünün doruk iktidarındır. AKP iktidarının dinci ve sermayeci politikaları kadınları özel hedef seçmiştir. Kadın cinayetlerinin arttığı, kadınları kapatmanın ve köleler gibi sömürmenin peşindeki AKP'nin kadınlara yönelik çirkin yakıştırmaları her geçen gün sürüyor.

Çocuk-ergen tüm kadınların evlere ve ucuz işgücü depolarına hapsedilmek istendiği, “kadın istihdam paketi”, “İş ve aile yaşamının uyumlaştırılması” projeksiyonu, “Aile ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması Kanun Tasarısı” ve 4+4+4 kesintili eğitim sistemi vb. düzenlemelerin işsizlik ve ucuz işgücünü çoğaltacağı, “çocuk gelinler”in yaygınlaştığı, kadın bedeninin bir mülkiyet/sahiplik alanı olarak görüldüğü, dinsel gerici ideolojiler ile nüfus planlamasının kürtaj politikalarında bulunduğu, kadınların gülmelerine, kaha atmalarına karşı çıkıldığı, hamilelerin sokağa çıkmamasının fetva edildiği, kadın ve erkeğin eşitliğinin fitrata ters olduğunun söylendiği, doğum kontrolünün vatana ihanet olarak nitelendiği, kadın spiker izlemenin caiz olmadığı, her çalışan kadının gözü doymamış erkek olduğu vb. sayısız çirkin ve aşağılık örnek var. Ancak kadınlar bu saçma ve Ortaçağ kalıntısı söz ve yaklaşımlara, ağız dolusu gülerek, kaha atarak, meydanlara çıkarak, mücadele ederek yanıt veriyorlar ve AKP'nin kurmak istediği “yeni Türkiye”ye teslim olmayacaklarını gösteriyorlar.

Ailenin yeniden organize edilmesi, kadının ev içi karşılıksız emeğine atfedilen yük, kapitalizmin tarihi boyunca siyasi iktidarların her zaman gündemlerinden biri olmuştur. Karşılıksız emek sayesinde oluşan istihdam açıkları ücretlerin düşük tutulmasında rol oynamış, en düşük ücretli çalışanların büyük bölümünü bir yandan sonsuz esnekleşmiş ev

işlerinin sahibi olan kadınlar oluşturmuştur. AKP, işgücüne ve nüfus planlamasına dair eş güdümlü olarak yürüttüğü politikaların arka planında böylesi bir anlayış ve içgüdüyle hareket etmektedir.

Kadınların bir yandan toplumsal yeniden üretimin yükünü karşılıksız emekleri ile sırtlaması sağlanırken diğer bir yandan da kısmi/belirli süreli çalışma, özel istihdam büroları aracılığıyla geçici süreli çalışma, uzaktan veya çağrı üzerine çalışma, evden çalışma, iş paylaşımı ve esnek zaman modeli gibi eğreti çalışma türleri üzerinden yeniden biçimlendirilen işgücü piyasalarında ucuz işgücü olarak yer almaları sağlanmaktadır. Doğum izni sonrası ilk 6 ay için emzirme süresinin haftada iki güne çıkarılması, ücretli-ücretsiz yaşlı-hasta bakım ve refakat izni getirilmesi ve ücretsiz izin verilmesi gibi düzenlemeler, ilk bakışta olumlu olarak görülse de aslında uzun vadede kadın istihdamını daraltan, kadınların hem evde hem de işte, AKP'nin istediği bir şekilde yer almalarını sağlayacak düzenlemeler olarak öne çıkmaktadır. Diğer bir yandan dini muhafazakâr yapıyla perçinlenen neoliberal dönüşümler, kadınların kamusal alandaki haklarını ve geçmiş kazanımlarını ellerinden alarak özgürlüklerini ve geleceklerini yok ederken, giderek derinleşen gericilik ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği, kadına yönelik şiddeti meşrulaştırmaktadır. İktidarın kadın ve erkeğin eşit olmadığına dair söylemleri ve uygulamaları, bu ayrımcı zihniyetin mağduru kadınların sayısını her gün artırmakta, kadın cinayetlerinin yüzde 1.400 arttığı, taciz, tecavüz ve şiddete maruz kaldığı vahşi bir dünyayı yaratmaktadır.

AKP'nin “Yeni Türkiye”si Mühendislik, Mimarlık, Şehir Planlama Disiplinlerini, Meslek Örgütlerini ve TMMOB'yi Etkisizleştirmek İstiyor

AKP'nin serbestleştirme politikaları mühendislik uygulamalarını da kapsamış; eğitimde de “uzaktan eğitim” ve özellikle “teknoloji fakülteleri” ile mühendislik eğitimini tasfiye edecek yönelimler egemen olmuştur. Yüksek nitelikli işgücü kapsamındaki mühendislik istihdamı geriletilmiş; mühendislik “ara teknik eleman” ve teknik öğretmenlik ile eşdeğer tutulmuştur. Mühendislik meslek ve uygulama alanları daraltılmıştır. Serbestleştirme, özelleştirme, sanayisizleştirme, değişen tarım, enerji, kent, mimari vb. politikalar ile fason üretim, mühendisliği, mimarlığı, şehir planlamacılığını geriletken başlıca etkenler olmuştur.

Bugün ülkemizde egemen olan ranta dayalı sermaye birikim politikaları AKP iktidarı elinde esasen kentsel-kırsal-kültürel-doğal varlıkların el değıştirmesi veya el konulması şeklinde yapılaşma üzerinden, inşaat sektörü ve bağlantılı olarak arazi ve mülkiyet düzenlemelerine dayanmaktadır. Üretimden uzaklaşarak sanayisizleşme, tarım alanlarının talanı, tarihi, kültürel ve doğal varlıkların tasfiyesi ile şekillendirilen yeni liberal dönüşüm, 2B ile orman arazilerinin yağmalanması, kentsel-kırsal alanlardaki halka ait özel mülkiyetlerin el değışimi yoluyla mülksüzleştirilmesi, kentsel dönüşüm ve bütün ülkenin kamusal değerlerinin yapılaşmaya açılması gibi rant eksenli totaliter politikalarla sürmektedir. Yürütölen bu yeni sağ politikalar karşısında duran, mühendislik, mimarlık, şehir planlama hizmetlerinin ve toplumsal yarar için çalışan meslek örgütlerinin etkisizleştirilmesi, iktidarın sermayeye hizmeti açısından bir bütönlük oluşturmaktadır. Bu nedenle mühendislik, mimarlık, şehir planlama disiplinleri sosyoekonomik yapı ve kamu idari yapısındaki yeni liberal dönüşüme paralel bir değışim/dönüşüm sürecine tabi tutulmuştur. Yapılan tüm uyarılara rağmen kamunun hizmet vermekle zorunlu olduğu alanlarda dahi yürütölen özelleştirme politikaları sonucu, AKP'nin karanlığı bu ülkeyi esir almış, son olarak 31 Mart'ta tüm ülke karanlığa gömölmüştür.

TMMOB ise bu ülkenin, emekçi halkın çıkarları doğrultusunda sanayileşmesi, kalkınması, planlı kentleşmesi, gıda, tarım, su, enerji vb. politikalarının halkın lehine olması için mücadele yürötmektedir. TMMOB, düzene ve AKP iktidarına karşı, yukarıda belirtilen tüm alanlarda karşı durmuş, bu duruşunu meslek alanlarıyla ilişkilendirmiş, buralardan yola çıkmıştır. Bir mesleki demokratik kitle örgütü olarak TMMOB, diğer meslek ve emek örgütleriyle birlikte, siyaset alanını siyasi partilerin yeterince dolduramadığı durumlarda da bir şekilde sorumluluk üstlenmiştir. TMMOB gerek bu nedenle ve gerekse neoliberal dönüşüm programının rant eksenli yeni kurumsallaşması uyarınca hedeftedir.

AKP iktidarı bu nedenle TMMOB'yi, neoliberal dönüşüm programları uyarınca yıllardan beri hedefine koymuştu. Nihayetinde 2007'de seçölen yeni Cumhurbaşkanının ilk görevlerinden biri Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'na (DDK), anayasal statüye sahip meslek örgütleri hakkında kapsamlı bir rapor hazırlatmak olmuştur. Bu rapor, 2009 yılı Eylöl ayında, gereği yapılmak üzere Başbakanlığa gönderilmiştir. DDK'nın 799 sayfa ve 1.062 sayfa eki bulunan "Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek

Kuruluşları'nın Teşkilat ve Mali Yapıları, Denetimleri, Organlarının Seçimlerine Dair Esasların Değerlendirilmesi ile Bunların Etkin ve Verimli Şekilde Hizmet Yürütmelerinin ve Geliştirilmelerinin Sağlanması Amacıyla Alınması Gereken Tedbirler” konulu “Meslek Kuruluşları Üzerine Araştırma ve İnceleme Raporu”nda, anayasanın ilgili maddeleri uyarınca kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının “sendika ve derneklerden farklı olarak teşkilatlandırılması ve kamu tüzel kişiliği tanınarak kamu hukuku kurallarına tabi tutulması” eleştirilmiştir.

TMMOB örgütlülüğü, rant politikaları önünde engel oluşturduğu için bizzat Başbakan ve Bakanların ağzından birçok kez hedef tahtasına oturtulmuştur. Nihayetinde, DDK raporundan sonra Başbakan da, 2008'in Aralık ayında, 2009 Mart ayındaki yerel seçim kampanyasını başlattığı bir konuşmasında, TMMOB'ye bağlı Odaların yürüttüğü yargı mücadelelerini halka şöyle şikayet ediyordu: “Danıştay'a dava açarlar, bilmem nereye dava açarlar. Bunlar yapılmasın derler. Bir de belediyelerimiz bunlarla uğraşır. Yapılacak olan birçok şeyi şu anda yapamıyorsak inanım bu Odalar sebebiyle yapamıyoruz...” diyordu. Dolayısıyla Birliğimiz ve benzer bazı yapıların “kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu” niteliğinden arındırılması ve yapisal dönüşüme uğratılması çabaları hızlandı.

2010 yılında, “5951 sayılı, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”un 8. maddesi ile, Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yasa'nın 12. maddesi değiştirildi ve yapılan değişiklik ile yabancı mühendis, mimar ve şehir plancılarının akademik ve mesleki yeterliliklerini kanıtlamalarına gerek kalmadan Türkiye'de çalışmaları sağlandı.

2011 yılında, 2011 milletvekili genel seçimlerine iki ay kala, Meclisi devre dışı bırakan, hükümete 6 ay süreyle Kanun Hükmünde Kararname (KHK) çıkarma yetkisi veren “Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu” yayımlandı. Ardından kamu idari yapısını otoriter tekeli bir tarzda dönüştüren, bütün ülkenin imara açılması ile söz konusu otoriter yapı arasında doğrudan bağlar kuran ve ilgili bütün düzenlemeleri yeni kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı üzerinden iktidar merkezine bağlayan, yüzlerce yasada değişiklik yapan KHK'ler peş peşe yayımlandı. TMMOB'nin, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile

onun bünyesinde kurulan “Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü”nün otoritesi altına alınması yönünde birçok adım atıldı.

Daha sonra Nisan 2012’de “Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile “Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”lerle; meslek odalarına kayıtlı üyelerin Sicil Durum Belgelerinin odaları tarafından düzenlenmesi ve yaptıkları projelerin Odalar tarafından mesleki denetimden geçirilmesi zorunluluğu kaldırılmıştır. İki yönetmelikte yapılan değişiklik hükümleri uyarınca üye-oda ilişkilerinin zedelenmesi yönünde adım atılmış oldu.

Mayıs 2012’de ise “Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun” çıkarıldı. Bu yasa 2011 yılındaki KHK’lerin uzantısı olup, halkın devlet eliyle afetler yaşamasına yol açacak nitelikte bir düzenlemedir. Yasa ile “kentsel dönüşüm” adı altında halkın “riskli” diye ilan edilen alanlardan uzaklaştırılması ve bu alanların rant politikalarına tabi tutulması meşrulaştırılmıştır. Bu yasa uygulaması sonucunda riskli yapılar yanı sıra risk taşımayan ancak bakanlığın kararı ile uygulama alanı içine alınan yapılar itibarıyla, mülkiyet, konut ve barınma hakkı güvencesi zedelenmektedir. Riskli olarak belirlenen yapıların yıkım ve diğer altyapı maliyetleri yoksul kesimlerin üzerine yıklanmaktadır.

Kasım 2012’de ise doğrudan bir şekilde TMMOB Yasası değişikliği hazırlıkları başladı. Bu tarihe kadar TMMOB Yasası/mevzuatına yönelik parçalı bir şekilde yapılan değişikliklerin aksine bu kez, TMMOB Yasası’nın köklü bir şekilde değiştirilmesi hazırlıkları gündeme geldi. Bu hazırlık “Yapı Denetimi Hakkındaki Kanun ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı” içinde idi ancak hazırlıkların TMMOB tarafından öğrenilmesi üzerine Aralık ayında ülke genelinde bir imza kampanyası ve eylemlilikler başladı. TMMOB Yasası’nda yapılmak istenen değişikliklerin tamamı, Cumhurbaşkanlığı DDK raporundaki istemler çerçevesindeydi. Yapılması öngörülen değişiklikler, mühendislik, mimarlık, şehir plancılığı hizmetleri ve ilgili meslek örgütlerini, böl-parçala-küçült-yönet-etkisizleştir yaklaşımıyla demokratik ve merkezi yapılardan rekabetçi yerel yapılara dönüştürerek il odacılığını egemen kılmayı hedefliyordu. Ancak TMMOB’nin yürüttüğü kampanya üzerine bu tasarı Ocak 2013’te bizzat Bakan tarafından geri çekilmek zorunda kaldı.

Bu arada Aralık 2012’de yayımlanan ve AKP’nin inşa ettiği yeni rejime içkin olan otoriterleşme, merkezileşme, neoliberal piyasacı belirlenimleri tüm işleyiş ve en geniş ölçeklere yayma yönünde işlevleri bulunan, “On Üç İilde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”a da kısaca değinmek gerek. Kamuoyunda Büyükşehir/Bütünşehir Yasası olarak da anılan bu yasanın ekonomi-politiğı, kent-kır-ülke ölçekli olarak sermaye birikim süreci ve mekânına yaklaşımın, neoliberal yeniden ölçeklendirme politikalarının, ulusal ve uluslararası sermaye birikim dinamikleri ile uyumlu kılınması gibi amaçlarla belirlenmiştir. Bu yasa aracılığıyla büyükşehirlerde yaşanan ölçek genişlemesi, kamu ve halkın elindeki varlık ve kaynakların mülksüzleştirme yoluyla sermaye birikim sürecine tabi kılınması itibarıyla kapitalizmin temel yönelimlerine ve AKP iktidarının önceki ve sonraki düzenlemeleriyle tam uygunluk içinde olmuştur.

Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişinin hemen ardından Temmuz 2013’te ise TMMOB’ye bağılı Odaların mesleki denetimlerine dolaylı bir müdahalede bulunularak, “Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile İmar Yasası’na bazı ekler yapıldı. Bu düzenlemenin gerçekte mesleki denetimi ortadan kaldırması olanağı bulunmamaktadır, ancak söz konusu denetimin fiilen geriletilmesi sürecinde önemli bir yer tutmuştur.

TMMOB ve bağılı Odalarını etkisizleştirmeyi amaçlayan AKP iktidarı, daha sonra da 1983 yılında 12 Eylül faşist cuntası döneminde, yine TMMOB’yi etkisizleştirme amacıyla yapılan bir KHK düzenlemesini bulup işletmeye karar vermiş ve Odalar ile TMMOB’nin “idari ve mali denetimi”ni, ilgisine göre çeşitli bakanlıklara bağlama yönünde adımlar atmıştır. TMMOB Yasası’na 1983 yılında, 12 Eylül faşizminin ruhuna uygun olarak eklenmiş ancak ne o dönemde ne de ondan sonraki 30 yıla yayılan 17 Hükümet döneminde uygulamaya alınmamış olan bir hükmün işletilmesi içerikli olan bu husus, mühendis, mimar ve şehir plancılarının örgütü üzerinde 12 Eylül düzenlemesini esas alan otoriter bir vesayet ilişkisini tesis etme anlamına gelmektedir.

Bu arada TMMOB Yasası’nın 1982 Anayasası sonrasında on kez değiştirildiğini, bir kez (Kasım 2012/2013) esastan değiştirilmeye yeltenildiğini, onlarca yönetmelikle meslek alanlarımızın daraltıldığını

ve TMMOB ve Odalarına yönelik düzenlemelerin 2002 sonrası AKP iktidarı döneminde yoğunlaştığını belirtelim. 2014'ün sonu, 2015'in başında ise yeni bir düzenleme girişimi daha gündeme gelmiştir.

AKP iktidarı, bu çerçevede yeni bir torba yasa tasarısı ile on üç yasada yapacağı değişikliklerle kamusal alanlara el koyma ve rant süreçlerinin önündeki son engelleri kaldırma amacı taşımıştır. "3194 Sayılı İmar Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı"; imar, yapı denetimi, kamu kurum ve kuruluşlarının ürettikleri mal ve hizmet tarifeleri, iskan, kültür ve tabiat varlıkları, çevre, tapu, tapu ve kadastro genel müdürlüğü, kat mülkiyeti, iller bankası, belediye gelirleri yasaları ve TMMOB Yasası'nda yapılması öngörülen değişiklikleri içermektedir.

Söz konusu değişikliklerin ana temalarını şöyle özetleyebiliriz: Kentsel topraklara el koyma amaçlı kentsel dönüşüm/rant projeleri sürecini merkezileştirme ve hızlandırmak; halka ait özel mülkiyet varlıklarına mülksüzleştirme yoluyla el koymak; "kamulaştırma"yı özelleştirme ve yeni sermaye birikim süreci için kullanmak; kamusal bütün ülke kaynaklarını metalaştırmak; yapı ve kent mimarisini AKP'nin eklektik, öykünmeci, dinsel, Osmanlıcı ideolojik motifleriyle bezemek; yapı üretim sürecini ve mühendislik, mimarlık, şehir planlama hizmetlerini kimliksizleştirmek ve kuralsızlaştırmak, kamusal denetimi ortadan kaldırmak; Anayasal dayanağı bulunan kamu kurumu niteliğindeki, özerk, demokratik, yerinden yönetim kuruluşları olan TMMOB ve bağlı Odalarını yapısal dönüşüme uğratmak; özel teknik müşavirlik şirketleri yoluyla meslek alanlarımız ve örgütlerimizi işlevsizleştirmek; yapı üretim sürecinde şehir planlama, mimarlık ve mühendisliğin tasarım sürecini teknik müşavirlik firmalarının faaliyet alanına sokarak önemsizleştirmek.

Evet, AKP'nin "yeni Türkiye"si TMMOB'yi etkisizleştirmek istiyor. Çünkü:

- TMMOB, Soma'da, Ermenek'te, Zonguldak'ta maden emekçilerinin yanındadır.
- TMMOB, 3 Mart İş Cinayetleri ile Mücadele Gününde alanlardadır.
- TMMOB, nükleer santrallere karşı Akkuyu'dadır, Sinop'tadır.

- TMMOB, Karadeniz’de deresine sahip çıkanların yanındadır.
- TMMOB, bu ülkenin altını üstüne getirenlere karşı Kazdağları’nda, Artvin Cerrattepe’de, Bakırtepe’de, Fatsa’dadır.
- TMMOB, Gerze’de, Yırca’da, Terme’dedir.
- TMMOB, Alakır vadisinde, Diyarbakır Hevsel bahçelerinde, Burdur’da, Bartın’da, Sakarya Karasu’da, Atatürk Orman Çiftliği’ndedir.
- TMMOB, artık yeter diyenlerle Gezi’de hem de Gezi’nin tam merkezindedir.
- İnsanımızın kardeşçe barış içinde bir arada yaşamasını savunan TMMOB Roboski’de; emperyalist saldırı ve savaşa karşı Suruç’ta konteyner kentte, Silvan’dadır.
- TMMOB’li kadınlar, 25 Kasım’larda, 8 Mart’larda alanlarda; tarım işçileriyle dayanışmak için Yalvaç’tadır.
- TMMOB, 1 Mayıs işçi sınıfının birlik, mücadele, dayanışma gününde bütün alanlarda ve Taksim’dedir.
- TMMOB, kentte, kırdan, yanlışlara, sömürü, rant ve talana karşı direnen bu ülke insanının bulunduğu her yerdedir.

Ve bilinmelidir ki TMMOB ve Odalarımızın ülkemizin kentsel ve kırsal alanlarının, tarihi, kültürel ve doğal varlıklarının talanına ve meslek örgütlerimizin etkisizleştirilmesine karşı mücadelesi büyüyerek sürecektir.

HAZİRAN DİRENİŞİ VE TMMOB ÜLKEMİZİ AYDINLATIYOR

İktidarın ekonomik, ideolojik, siyasi politikaları arasındaki bağlar son yıllarda daha fazla görünür olmuş ve kitlelerde iktidara karşı önemli bir memnuniyetsizlik ve tepki birikimi süreci yaşanmıştır. Bu kendiliğinden birikim süreci ile çakışan iradi bir etken ise TMMOB'nin yürüttüğü mücadeledir.

AKP iktidar gücünü, toplumu kuralsızca şekillendirmek için kullanmıştır. Meslek alanlarımızı ilgilendiren birçok düzenlemeyi, bizleri yok sayarak hayata geçirmiştir. Kendisine biat etmeyen demokratik kitle örgütleri gibi TMMOB'ye de, üstelik özel saldırılar düzenlemiştir. Ama yakın zamanda gördüğümüz gibi AKP iktidarı doludizgin giderken önemli bir örgütlenme ve mücadele geleneğinin ürünü olan TMMOB ve halkımız ciddi bir direnç göstermiştir. Bu direnç sayesinde tarihsel bir başarı sağlanmıştır. Hatta yeni bir dönemin başlangıcına imza atılmıştır. Bu çerçevedeki Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişi ülkemize yeni bir yön çizmiştir.

AKP istediği kadar rejim değişikliği ve “yeni Türkiye” desin, yeni realite eski realiteyi ve yeni bir doğrultudaki toplumsal, sınıfsal, siyasal dinamikleri bütünüyle bir tarafa koyamayacaktır. Türkiye karmaşık süreçlere ve kapsamlı mücadelelere gebe dir. Bunun işaretleri de mevcuttur.

Geleneksel gerici, dinsel ideolojik motiflerle toplumsal taban tahkimatı ve militanlaşma çağrılarını yapan AKP iktidarının izlediği politika, Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişi ve 6-7 Ekim Kobane olaylarından bu yana gerçekte bir “iç savaş” dahi göze alan öğeler barındırıyor. Ancak olumsuzluklar tepe noktaya varmış olsa da bir mücadele süreci içinde olumluluklar da bulunmakta, oluşabilmektedir. Olumsuz gibi görünen bir sürecin içinde eskisinden daha güçlü karşıtlık ve olumluluklar yeşerebilmektedir. Her ne kadar seçim sonuçları gibi platformlara yeterince yansımıyor ise de, ülkemiz toplumsal muhalefetinin, bir gelişme gösterdiği ve belirli anlarda yeni kitlelerle buluşma olanaklarına kavuştuğu açıktır. Taksim Gezi Parkı-Haziran Direnişi, bu açıdan ülkemize yeni bir yön çizmiştir. Halkın itirazının sadece “Gezi Parkı” kapsamında değil, yaşamın her alanında var olan adaletsizlik, eşitsizlik, dayatma ve aşağılamalara karşı olduğu görülmüştür.

Halk yararına kalkınmacı planlı üretimi ve sanayileşmeyi, güvenceli istihdamı, sosyal refahı, doğal-kültürel çevre ve varlıkların korunmasını savunanlar şiddete maruz kalmaktadır. Ancak sömürü düzeni ile sınıfsal-toplumsal gerçeklikler bu iktidarla birlikte daha görünür olmuştur. İşaret ettiğimiz gerçekler ile kentsel-kırsal dönüşüm ve rant süreçleri arasındaki bağlar bugün daha açık olarak kurulabilmektedir. Bu husus toplumsal bilinç ve tepki oluşumu açısından oldukça önem taşımaktadır.

Bugün emekçiler, kadınlar, gençler, çeşitli meslek gruplarından gerçeklerin farkına varanlar, AKP karanlığında yeni bir aydınlanma yaşamakta, değişik mücadele biçimlerini denemektedirler. Kitlelerde iktidara karşı yeni bir memnuniyetsizlik ve tepki birikimi süreci yaşanmaktadır. İşçi sağlığı ve iş güvenliğinden toplumsal yaşamın bütün alanlarına dek kendini yakıcı bir biçimde hissettiren kamusal üretim, kamusal hizmet ve kamusal denetim gerekliliği toplumsallaşma seyri izlemektedir. Günümüzde sınıf mücadelesi ve emekten yana eşitlikçi, özgürlükçü Türkiye özlemlerinin geliştiği somut olarak gözlenebilmektedir. Tekel direnişi, Haziran halk hareketi, Soma-Torunlar Center-Ermenek-Yatağan gerçekleri ve irili ufaklı işçi-emekçi-köylü-halk direnişleri ülkemize yeni bir yön çizmiştir. Bu yeni yön içinde Soma'daki emekçilerin haykırdığı kamulaştırma istemi, Taksim Gezi Parkı direnişinin ve HES'lere karşı direnişlerin üzerinde yükseldiği kamusal alan-mekânların korunması mücadelesi ve kamusal denetimin gerekliliği, çeşitli olaylarca da doğrulandığı üzere oldukça belirgin bir yere sahiptir. Bu bağlam, bizlerin, TMMOB'nin ve dost çevrelerin yıllardır yürüttüğü kamucu mücadeleyi doğrulamakta, toplumsallaştırmaktadır. Türkiye bu açıdan da yeni bir evreye girmiştir.

Halkın Haziran Direnişinde sergilediği irade, "sandık demokrasisi"nin ötesinde gerçek katılımçılığa, sınırsız, yaygın, doğrudan demokrasi öğelerini de içeren bir halk demokrasisine işaret etmiştir. Bu nedenle demokrasi sorunu, AKP'nin geriletilmesi yanı sıra gerçek öncüllerine, yani halk için kalkınma politikalarına ve halkın yönetime katılımının, doğrudan demokrasi ile temsili demokrasinin kaynaştığı mekanizmalar üzerinden sağlanmasına dayandırılmalıdır. Bu; sömürücülerin, rantçıların, zorbaların saymaca demokrasisini yani diktatörlüğünü her biçimiyle reddetme eşliğinde hem yerel yönetimler hem de merkezi yönetim için geçerli bir ölçüt olmalıdır. Haziran halk hareketi bu açıdan önemli ölçütler ortaya koymuş; önümüzdeki seçim sürecinin, sömürü ve

rant düzeninin yeni aktörlerini seçmeyi değil, onları geriletmeyi, halk iradesi ve inisiyatiflerinin güçlendirilmesi görevini önümüze koymuştur.

Haziran'ın sözü, yitirdiğimiz değerlerimizin sözü, sözüdür: “*Bu daha başlangıç, mücadeleye devam.*” Bunun yerine getirilmesi için AKP iktidarı aracılığıyla süren sömürü, zam, zulüm düzenine, dinselleştirme ve gericiliğe karşı etkin ve ortak bir mücadele hattının oluşturulması gerekliliği açıktır. TMMOB sömürüye, taşeronluğa, dinselleştirmeye, halkların kırımına karşı toplumsal muhalefetin birliği ve örgütlü mücadelesine inanmakta; eşit, özgür, barış içinde, laik, demokratik bir Türkiye'nin ancak böylesi birlikteliklerin yürüteceği mücadelelerle oluşturulabileceğine inanmaktadır.

TMMOB'nin AKP'ye karşı mücadele ile anti-emperyalist mücadele arasındaki bağları kurarak, bağımsızlıktan, emekten, halktan, aydınlanma ve laiklikten, halk için sanayileşmeden, kalkınmadan yana bağımsız tutumu ve gerçek muhalefet güçlerinin birliği bir kez daha önem kazanmaktadır. Cumhuriyet, emek, demokrasi, laiklik düşmanı dincimezhepçi faşist diktatörlük yönelimine karşı; toplumsal muhalefetin parçalılığına son verecek olan birlikte örgütlenme ve direnme çabaları tarihsel gereklilik ve önemini korumaktadır. Eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik; eşit yurttaşlık haklarını, barışı ve halkların kardeşliğini; planlama-sanayileşme-kalkınmayı, kamu işletmeciliğini ve kamusal denetimi esas alan bir Türkiye mücadelesinin başarısı ancak böylece mümkün olacaktır.

İktidarın rant aşkı ile TMMOB'nin varlığının bile ne denli uyumsuz olduğunu ve üzerimize doğrudan ve dolaylı olarak nasıl geldiklerini biliyoruz. İktidarın göremediği ve unuttuğu husus; bizlerin, mühendislik, mimarlık, şehir planlama diplomalarımızı aldığımız günden başlayarak, bütün teknik bilgimizi; edindiğimiz, edineceğimiz tecrübeyi, ülkemiz ve halkımızın birleşik yararı doğrultusunda kullanacağımız ve bu yolu terk etmeyeceğimize dair bilinç ve kararlılığımızdır.

Sunduğumuz hizmetlerin kamusal niteliğinin rant-sermaye güçleri lehine tasfiyesine, mesleğimize ve örgütümüze yönelik etkisizleştirme çabalarına karşı duruşumuz, 1970'lerin TMMOB'sinin ve 19 Eylül 1979 direnişimizin devamı niteliğindedir. TMMOB ve bağlı Odalara, 14 Şubat 2015'te düzenlediğimiz TMMOB 43. Dönem Olağanüstü Genel Kurulu ve sonuç bildirisinin de gösterdiği üzere asla boyun eğdirilemeyecektir.

61. yılında TMMOB sömürü, rant, talan eksenli politikalara karşı ülke ve halk çıkarlarından, sanayileşmemizden, işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin eksiksiz olarak sağlanmasından, üreticinin ve toplumun lehine tarım politikalarından, insanca yaşanacak kent ve çevre politikalarından, enerji kaynaklarımızdan, madenlerimizden, suyumuzdan, derelerimizden, ormanlarımızdan, halkımızdan, işçi, çiftçi, tüm emekçilerden yana kararlı tavrını ne pahasına olursa olsun sürdürecektir. TMMOB'mizin ülkemizden, halktan, kamudan, meslek ve meslektaştan yana çalışma program ve ilkelerini her koşulda savunmak, yaşama geçirmek, örgütlülüğümüz ve çalışmalarımızı içinde bulunduğumuz koşullarda dirençle geliştirmek asla vaz geçmeyeceğimiz tarihsel görevimizdir.

1970'lerden bugünlere dek oluşturduğumuz demokratik mevzileri koruyacak; toplumsal muhalefet güçleriyle birlikte eşit, özgür, demokratik, halkının refah, kardeşlik ve barış içinde yaşadığı, gericiliğin dogmatizminin alt edildiği, bilim ve tekniğin aydınlatıcılığındaki yeni bir Türkiye mücadelesini kararlılıkla sürdüreceğiz.

TMMOB, cumhuriyet, emek, demokrasi, laiklik düşmanı dinci-mezhepçi faşist diktatörlük yönelimine karşı; toplumsal muhalefet ile birlikte, her düzeyde eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik; eşit yurttaşlık haklarını, barışı ve halkların kardeşliğini; planlama-sanayileşme-kalkınmayı, kamu işletmeciliğini ve kamusal denetimi esas alan bir Türkiye mücadelesine devam edecektir.

Önümüzdeki süreçte emperyalizmin ülkemize yönelik kurguladığı yeni projeksiyonlara karşı bağımsızlıkçı, antiemperyalist, eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik, emekten, bir arada yaşamdan, bilimden, aydınlanmadan, laiklikten, kamuculuktan, toplumculuktan yana bir Türkiye hedefiyle mücadeleye devam edeceğiz.

TMMOB'nin tarihsel bilincinde yer eden ve geleceğe ışık tutan Teoman ÖZTÜRK'ün "Yüreğimizdeki insan sevgisini ve yurtseverliği, baskı ve zulüm yöntemlerinin silip atamayacağını bilinci içinde, bilimi ve tekniği emperyalizmin ve sömürgeçlerin değil emekçi halkımızın hizmetine sunmak için her çabayı güçlendirerek sürdürme yolunda inançlı ve kararlıyız" sözleri bizlere her zaman rehberlik etmeye devam edecektir.

2011 Milletvekilleri Seçimi öncesinde yayımladığımız seçim bildirimizdeki talepleri bir kez daha kamuoyunun dikkatine sunuyoruz.

TALEPLERİMİZ

Bağımsızlık için:

- Demokrasinin tüm boyutlarıyla tarihsel olarak kazanılabilesinin bazı önkoşulları ile emperyalizme bağımlılıktan kopuş arasında bir özdeşlik bulunmaktadır. Emperyalist politikaların ekonomik, toplumsal, politik, kültürel v.b. tüm alanlardaki yıkım ve tahribatlarından kurtulmak, emek ve demokrasi güçlerinin tarihsel ve güncel bir hedefi olmalıdır. ABD, AB, Dünya Bankası, IMF, DTÖ vb. emperyalist devlet, birlik ve kuruluşların dayattıkları ekonomik ve sosyal politikalarla üretimi, yatırımı, sanayileşmeyi, bilim ve teknolojiyi saptıran, halkımızı sömüren ve yoksullaştıran, bölgesel eşitsizlikleri sürekli olarak yeniden üreten politikalar reddedilmeli; ülke, kamu yararı ve halk çıkarlarını temel alan bağımsız bir Türkiye hedeflenmelidir.
- Emperyalizm ile her türlü siyasi, askeri, ekonomik bağımlılık ilişkilerine son verilmelidir. Bağımsızlığa zarar verecek hiçbir uluslararası anlaşma yapılmamalı; yapılmış olan mali, diplomatik, askeri anlaşmalar iptal edilmelidir. Ülkemizin bağımsızlığı her şeyin üstünde tutulmalı, yeraltı ve yerüstü tüm kaynakların tek ve gerçek sahibinin halkımız olduğu tartışmasız kabul edilmelidir.
- Türkiye bütün komşularıyla saldırmazlık anlaşmaları imzalamalı; NATO'dan ve tüm emperyalist platformlardan çıkmalıdır. ABD askeri üsleri kapatılmalı, ikili askeri anlaşmalar iptal edilmelidir.
- Maceracı, yayılmacı ve teslimiyetçi dış politikalara son verilmelidir. Halkları birbirine düşman eden, iç ve dış barışı tehdit eden politikalar yerine halkların kardeşliği, dostluğu ve dayanışmasını geliştiren politikalar esas alınmalıdır. Komşu ülke ve devletlerle dayanışma-dostluk ilişkileri; üçüncü bir ülke halkının demokratik taleplerinin aleyhinde olmamalıdır.

- Dünya silah tekellerinin ve ülke içindeki militarist öbeklerin çıkarlarına hizmet eden silahlanma ve askeri harcamalar kısılmalı; ilgili fonlar bayındırlık, eğitim, sağlık vb. hizmetlere aktarılmalıdır.
- Ülkemiz kaynaklarının uluslararası tekellerle işbirliği yapılarak yok pahasına özelleştirme adı altında yağmalanmasına son verilmelidir.
- Ülke ekonomisinin Avrupa Birliği, IMF, Dünya Bankası, OECD, Dünya Ticaret Örgütü, MAİ, MİGA vb. uluslararası kuruluş ve anlaşmaların güdüm, tavsiye ve denetiminde yönlendirilmesine ve dış borçlanmalara son verilmelidir. Dış ve iç borçlar faizleriyle birlikte reddedilmelidir.
- Gümrük Birliği Anlaşması feshedilmelidir.
- Bağımsızlık ve toplumsal refah için kalkınma, sanayileşme, demokratikleşme perspektifi benimsenmeli, bilim ve teknolojiye gereken önem verilmeli rant ekonomisine değil üretim ekonomisine yönelik politikalar hayata geçirilmelidir.

Gerçek bir laiklik için:

- Hiçbir din ve inanç devletçe benimsenmemeli, kayırılmamalıdır.
- Diyanet İşleri Başkanlığı lağvedilmelidir.
- Devlet kimsenin dinine karışmamalı, “din” hanesi nüfus cüzdanlarından çıkarılmalıdır.
- Temel eğitimde zorunlu din dersleri kaldırılmalıdır.
- İmam hatip liseleri kapatılmalıdır.

Demokratik hukuk devleti için:

- 1982 Anayasası yürürlükten kaldırılmalı, tüm toplumsal ve siyasi oluşumların katılımının sağlandığı, tüm kimliklerin güvence altına alındığı, eşitlikçi, özgürlükçü, demokratik bir anayasa yapılmalıdır.
- Başta düşünce ve basın özgürlüğü olmak üzere tüm demokratik hak ve özgürlükler eksiksiz olarak sağlanmalıdır.
- Anayasa ve yasa değişikliği teklifi sunma ve referandum talebinde bulunma hakkı yalnız meclis üyelerine değil aynı zamanda demokratik kitle örgütlerine de tanınmalıdır.

- Milli Güvenlik Kurulu kaldırılmalı, bugüne kadar yapılan toplantı tutanakları ve gizli yönetmelikleri açıklanmalıdır.
- Genelkurmay, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlanmalıdır.
- Ordu iç güvenlikle ilgili görev üstlenmemeli, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Yönetmeliği'nin darbelere yasal zemin olan “cumhuriyeti koruma ve kollama bölümü” kaldırılmalıdır.
- Siyasi iktidarların yargıya müdahalesi önlenmeli, savcı ve yargıç bağımsızlığı mutlaka sağlanmalıdır.
- Türk Ceza Kanunu yeniden düzenlenmeli, başta Terörle Mücadele Yasası olmak üzere düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü sınırlayan bütün yasa, yönetmelik ve uygulamalar kaldırılmalıdır.
- Hak arama özgürlüğü, yani bütün vatandaşların tek tek ya da topluca, idari, adli ve anayasal yargıya başvurma hakkı sağlanmalı, bu hakkı sınırlayan tüm yasal düzenlemeler ve kullanılmasını caydırıcı uygulamalar iptal edilmelidir.
- Toplumdaki bireylerin yasalar önünde eşitliğini zedeleyen ve ayrıcalığa olanak tanıyan tüm düzenlemeler iptal edilmelidir.
- İdarenin bütün kararları ve eylemleri yargı denetimine tabi olmalıdır; yargı denetimi “devlet sırrı” gibi gerekçeler de dahil olmak üzere, sınırlanmamalıdır.
- CMUK uygulamasında bölge ve ceza mahkemeleri ile ilgili getirilen sınırlamalar kaldırılmalı, uygulamalara aykırı davranışların idari ve adli yargı önüne çıkarılmaları sağlanmalıdır.
- Eski DGM'lerin işlevini gören olağanüstü yetkilerle donatılmış Özel Yetkili Mahkemeler lağvedilmelidir.
- Etkin ve hızlı bir yargılama sistemi kurulmalıdır.

Partilerin demokratik işleyişe sahip olması için:

- Siyasi Partiler Yasası değiştirilmelidir.
- Halkın siyasi görüşleri doğrultusunda hiçbir engelle karşılaşmadan siyasi partilere üye olması ve çalışma yürütmesi önündeki engeller kaldırılmalıdır.

- Partilerin etkinliklerini sürdürebilmesi güvence altına alınmalıdır; bu güvence için uluslararası hukukun kısıtlamaları ve sınırlamaları gözetilerek ulusal hukukta gerekli düzeltmeler yapılmalıdır;
- Parti genel başkanlarını geniş yetkilerle donatan tüzük hükümleri iptal edilmelidir.
- Partiler sivil toplum örgütleri, DKÖ ve sendikalarla organik ilişkiler kurabilmelidirler.
- Partilerin ekonomik kaynakları ve harcamaları saydamlaştırılmalı, üyelerin, halkın denetimi etkinleştirilmelidir.
- Partilerin politikalarının belirlenmesinde parti içi demokrasi ve üyelerin söz, karar sahibi olması sağlanmalıdır.
- Siyasi nedenlerle mahkum edilmiş kişilerin parti kurma ve yöneticilik yapma hak mahrumiyeti kaldırılmalıdır.
- Kadınların, toplum yaşamına ve siyasete aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır.
- Partilerin hazine yardımlarından adil şekilde yararlanması sağlanmalıdır.

Seçimlerin demokratikleşmesi için:

- Seçim sistemi “temsilde adalet” ilkesi çerçevesinde düzenlenmeli, Seçim Yasası değiştirilmeli, seçimlere katılan partilerin aldıkları oy oranında parlamentoda temsili sağlamalı, baraj uygulaması kaldırılmalıdır;
- Seçimlere katılan partilere eşit koşullar tanınmalı, her türlü anti-demokratik uygulama kaldırılmalıdır.
- Seçim harcamaları ve bu harcamaların kaynakları seçimlerden önce açıklanmalı, yargı ve seçmen denetimine tabi tutulmalıdır.
- Partilerde adaylar önseçimle belirlenmeli, önseçimlerde delege sistemi yerine doğrudan temsil uygulanmalıdır. Genel seçimlerde tercihli oy kullanılması sağlanmalıdır.
- Partilere seçimde işbirliği yapma olanağı sağlanmalıdır.
- Seçenlere seçilmişleri geri çağırma hakkı verilmelidir.

- Yüz kızartıcı suçlar hariç bu ülkede yaşayan hiç kimsenin, siyasi nedenlerle seçme ve seçilme hakkı sınırlandırılmamalıdır.
- Yurtdışında çalışan yurttaşlarımıza Türkiye'deki seçimlerde oy kullanım hakkı tanınmalıdır.

Kürt sorununun çözümü için:

- Kürt kimliği tanınmalı, anayasal güvence altına alınmalıdır. Kürt dili ve kültürünün özgür gelişimi önündeki bütün engeller kaldırılmalıdır. Türkiye'de yaşayan, etnik temeli, dini, dili, kültürü, mezhebi ne olursa olsun herkesin anayasal yurttaşlık temelinde eşit haklara sahip olması sağlanmalı, kültürlerini yaşatma ve geliştirmeleri anayasal güvence altına alınmalıdır.
- Toplumdaki bütün eğilimlerin siyaset ve parlamentoda temsili önündeki engeller kaldırılmalı, temsilde adalet ve eşitlik sağlanmalıdır.
- Kürt sorununun tartışılması ve çözümünü engelleyen, düşünceyi ifade etme ve örgütlenme özgürlüğü önünde engel oluşturan tüm yasalar ve psikolojik engeller kaldırılmalı, ikincil mevzuat değişiklikleri yapılmalıdır.
- Demokrasinin yerleşmesi için Türkiye'nin taraf olduğu bütün uluslararası sözleşmeler iç hukuka yerleştirilmelidir.
- Zorunlu göçlerle köyünü, yöresini terk etmek zorunda bırakılan herkesin tüm maddi kayıpları eksiksiz olarak tazmin edilmeli; can ve mal güvenlikleri sağlanarak özgürce geri dönüşlerinin koşulları yaratılmalı, teşviklerle üretim sürecine yönelmeleri sağlanmalı; boşaltılmış köyler ve sınır boyunca mayınlanmış bölgeler mayınlardan temizlenerek organik tarıma açılmalı, çayır-mera alanları oluşturulmalı, hayvancılık teşvik edilmelidir.
- Kalıcı barışın sağlanması için tüm siyasi tutuklulara genel af çıkarılmalı; seçilmiş belediye başkanları, kitle örgütü temsilcileri, siyasetçilerin tutuklanmasına yönelik vb. tüm baskılar durdurulmalıdır.
- Savaş ortamında gelişen çeteler ortaya çıkarılmalı, faili meçhuller aydınlatılmalı ve tüm failleri yargılanmalıdır.

- Bölgenin ekonomik ve sosyal yönden gelişimini sağlayıcı politikalar ivedilikle yaşama geçirilmelidir. Bölgenin kalkınması ekonomik ve sosyal açılardan planlanmalı, kamu etkin bir şekilde devreye girmelidir. Bölgeye yönelik kamu harcamaları ciddi bir şekilde artırılmalıdır. Kamu iktisadi işletmeciliği yaşama geçirilmeli, merkezi bir planlama dahilinde kamu eliyle sanayileşme süreci başlatılmalıdır.
- Kalkınma projelerinde rol oynayacak zengin yeraltı kaynaklarının işlenmeden bölge dışına satılması yanlına düşülmemeli, bölgenin kaderi değiştirilerek emperyalistlerin iştahını kabartacağı bir pazar alanı olmaktan çıkarılmalıdır.
- Tarımda ve köylülükte düzen değiştirilmeli, toprak mülkiyeti yeniden düzenlenmeli, yeni bir tarım politikası benimsenmeli, küçük üreticiye destek sağlanmalı, toprak ve tarım reformu yapılmalıdır. Tarımsal sulama için gerekli planlama ve kaynak transferi yapılmalıdır.
- Tarımdaki mevcut dönüşüm sonucu oluşan işsizliğin önlenmesi için ek önlemler alınmalı, işsizliğin yaygın olduğu bölgede istihdama yönelik özel kamu yatırımları yapılmalıdır.
- GAP Projesinin ürettiği katma değer, projenin bitirilmesi için kullanılmalıdır.
- Okur-yazar oranı yükseltilmeli, cinsiyet ayrımcılığının üstüne gidilmelidir.

Kalkınma, sanayileşme, tam istihdam ve toplumsal refah bütünlüğü için:

- Planlama, sanayileşme ve kalkınma birbirinden ayrılmaz bir üçlüdür. Bu kavramlar yalnızca sanayideki teknolojik gelişmeler veya üretim sürecindeki gösterge ve katma değer artışları ile tanımlanamaz. Sanayileşme ve kalkınmayı “toplumsal kalkınma” anlayışı içinde, planlı bir yaklaşımla, tarım, çevre, enerji, bilim, teknoloji, istihdam, sağlık, eğitim, gelir, bölüşüm ve tüm diğer alanlara yönelik politikalarla bir bütünlük içinde tanımlamak gerekmektedir.
- Bugün her şeyden önce ülke ekonomisi ve sanayinin planlanması zorunlu hale gelmiştir. Bu planlama kamu yararına, çalışanların

gelir dağılımını düzelterek, işsizliği ortadan kaldıracak, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmayı sağlayacak, refahı kitlesel olarak yayacak ilke ve araçları kapsamaktadır.

- Planlama ve kalkınma odaklı çalışmalar üniversite, sanayi, meslek odaları ve sektör kuruluşlarını da kapsayan geniş bir platformda tartışılmalı, çözüm önerileri geliştirilmelidir.
- Ülkemizin kaynakları küresel güçlerin baskısından bağımsız bir şekilde değerlendirildiğinde, Türkiye küresel rekabette yer alabilecek potansiyele sahiptir. Öz kaynaklara dayalı üretimi, bilimi ve teknolojiyi esas alan, AR-GE ve inovasyona ağırlık veren, dış girdilere bağımlı olmayan, istihdam odaklı ve planlı bir kalkınmayı öngören sanayileşme politikaları uygulandığında durum değişecektir. Böylece sanayi yatırımlarında daha rasyonel seçimlerin yapılabileceği, ülkenin doğal kaynaklarının daha iyi değerlendirilebileceği, işgücünün niteliği artırılarak, istihdam odaklı, yüksek katma değerli, öncelikli sektörleri destekleyen, bölgesel farklılıkları azaltan, dengeli bir sanayi yapısı hedeflenmelidir.
- Ülke ekonomisini dışa bağımlı ve kırılgan hale getiren Gümrük Birliği Anlaşması mutlaka askıya alınmalıdır. AB ile üyelik müzakere süreçlerinde siyasi ödünler verilmesi istenen ve Türkiye'nin iç politikasına müdahale eden tavırlar reddedilerek, müktesebat değişiklikleri tüm sektörler ve meslek örgütleri nezdinde tartışmaya açılmalı ve ülke çıkarlarına yönelik politikalar oluşturulmalıdır.
- Sanayide üretimin Organize Sanayi Bölgeleri ve Küçük Sanayi Sitelerinde yaygınlaştırılması ve KOBİ'lere rasyonel bir işletme yapısı ve ölçek getirecek düzenlemelerin yapılması zorunludur. Bunun için öncelikle bir sanayi envanteri çıkarılmalı, sistematik bir veri tabanı kurularak sürekli güncelleştirilmelidir.
- Mühendislik alt yapısı, AR-GE ve teknolojik gelişmenin önemli bir planlama ögesi olarak değerlendirilmeli, kamu yararı ön plana alınarak benimsenmelidir.
- İstihdamın yapısal özellikleri, iş gücüne katılım oranlarının % 44'lere düştüğünü, sanayide işsizlik oranının % 18'lere

yükseldiğini ortaya koymaktadır. İş gücüne katılım oranı OECD ortalamasına (% 60) çıkarılmalı, % 24 olan kadın istihdamı mutlaka artırılmalıdır. Kırsal göçün önlenmesi için bölgesel eşitsizlikleri giderecek biçimde öncelikli sektörlerle ağırlık veren istihdam odaklı yatırımlar yapılmalıdır.

- İşgücünün niteliğini yükseltecek meslek okulları, kurslar, seminer ve programlar ile öncelikle kamunun ağırlığı olan yatırımlar gerçekleştirilmelidir. Bölgelerin doğal kaynakları, tarım ürünleri ve insan yapısı esas alınarak bölge planlaması yapılmalıdır.
- Doğu, Güneydoğu ve Karadeniz Bölgelerinde yerel kaynaklara dayanan, ithal girdisi düşük, istihdam odaklı KOBİ niteliğindeki firmalara teşvik ve destekler öncelikli olarak sağlanmalıdır. Her türlü kayıt dışı ekonomik faaliyetin denetim altına alınması, çocuk işgücünün çalıştırılmasının önlenmesi, kadınların ekonomik ve sosyal yaşama katılmasını sağlayacak projelerin gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

Emek ve insan odaklı bir çalışma yaşamı için:

- İş Yasası, Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Yasası, Sağlıkta Dönüşüm Yasası, Sendikalar Yasası, Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Yasası, Memurun Muhakemat-ı Yasası, Devlet Memurları Yasası vb. çalışma güvenliği ve çalışma yaşamı ile ilgili yasa ve yönetmelikler insan ve emek odaklı olarak düzenlenmeli; kıdem tazminatlarını düşürme, asgari ücreti düşürme vb. içerikli “Ulusal İstihdam Stratejisi” geri çekilmelidir.
- Kapitalizmin emeği baskı altına alan stratejilerine karşı istihdam bir hak olarak tanınmalı ve geliştirilmeli, çalışma koşulları iyileştirilmeli, eğitilmiş işgücü istihdamını güvence altına alınmalıdır.
- Dinlenme her çalışan için bir haktır. Tüm çalışanlar için tatil olanakları yaratılmalı, 8 saatlik işgünü hakkının gasp edilmesine son verilmeli; işgünü süresi, işin niteliğine göre kısaltılmalıdır.
- Asgari ücret vergi dışı bırakılmalıdır.

- Çocukların işgücü olarak üretim süreci içinde yer almaları yasaklanmalıdır.
- Çalışanlara bütün dünyada eş zamanlı bir saldırı olan esnek istihdama karşı çıkılmalı, taşeronlaştırma, sözleşmeli çalıştırma ve Özel İstihdam Büroları yasaklanmalıdır. İş güvencesi tüm ücretli çalışanları kapsayacak tarzda genişletilmeli, işverenlerin her türlü keyfi ve haksız işten çıkarmaları karşısında işe kesin iadeyi içerecek şekilde düzenlenmelidir. İşverenlerin, dava süresi boyunca işçinin ücretinden tüm mal varlığıyla sorumlu tutulması sağlanmalı ve uzun olan mahkeme sürelerinin kısaltılması için yasal düzenleme yapılmalıdır.
- Sosyal güvenlik bütün ücretli çalışanları kapsayacak şekilde yaygınlaştırılmalı, kayıt dışı ekonomi ve kayıtdışı işçiliği engelleyici önlemler alınmalıdır.
- 12 Eylül Anayasası ile gasp edilen grevli toplu sözleşmeli sendikalaşma hakkı bütün çalışanlara yeniden tanınmalı; kamuda ve özel sektörde hak grevi, dayanışma grevi ve genel grev yasal güvenceye alınmalı, lokavt yasaklanmalıdır.
- Sosyal güvenlik sistemi tüm sosyal tarafların içinde yer aldığı, çalışanların ağırlıklı olarak denetleyebildiği özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. İşleyişi demokratikleştirilmeli, yönetimin oluşturulmasında çalışanların çoğunluğu sağlanmalıdır.
- Yaşamını emeği ile sağlayan köydeki ve kentteki her yurttaşın, çocukların, kadınların, yaşlıların, güçsüzlerin, güvenli bir geleceğe kavuşturulmaları, eğitim, sağlık, uygun koşullarda konut gibi sosyal hizmetlerden yararlanmaları devletin bir yükümlülüğü olmalı ve bu amaçla kamusal kaynaklar seferber edilmelidir.
- Bütün özelleştirmeler durdurulmalı, özelleştirilen sağlık üniteleri ve hizmetleri kamuya devredilmeli; kamudan özel sektöre kaynak aktarımına son verilmelidir.
- İşsizlik Sigortası Fonu, yalnızca işsizlik sorununun muhatabı emekçiler için kullanılmalı, hükümet ve sermayenin amaç dışı kullanım yolları kapatılmalıdır.

- 4817 Sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Yasa ülkemiz mühendis, mimar ve şehir plancıları aleyhine olan özelliklerinden arındırılmadır.
- Kamu çalışanlarının fiili ve meşru mücadelesini reddeden, mevcut haklarını kısıtlamayı, sendikaları dernek statüsüne dönüştürmeyi öngören her türlü yasal düzenlemeden vazgeçilmeli, iş güvenceli istihdamı esas alan, çalışma yaşamını demokratikleştiren düzenlemeler yapılmalıdır.
- Kamuda atama ve terfiler, objektif kriterlere dayandırılmalı, çalışanlarla ilgili bütün kararlarda sendikalar müdahil olarak yer almalıdır.
- Yıllarını vererek çalıştıkları ve pek çok üretilen değerde emeği olan emeklilerin, sosyal hakları ve ücretleri düzenlenerek insanca yaşayacak seviyeye çıkarılmalı, emeklilerin örgütlenme ve hak arama kanallarının önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Doğru bir işçi sağlığı ve iş güvenliği için:

- İş Yasası ile işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak yenilenmelidir.
- ÇSGB tarafından hazırlanan “İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kanun Tasarısı Taslağı” Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Türk Tabipleri Birliği, sendikalar ve üniversitelerin görüşleri alınarak yeniden düzenlenmelidir.
- Başta KOBİ’ler olmak üzere 50’den daha az işçi çalıştırılan işyerlerinde ortak İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Birimlerinin kurulması yasalarla güvence altına alınmalı ve dolayısıyla bu işyerlerinde iş güvenliği mühendisi istihdam edilmelidir.
- “İş Güvenliği Mühendisliği” kavramı, yeni bir yönetmelikle yeniden tanımlanmalı, 50’den fazla işçi çalıştıran sanayi işletmelerinde tam zamanlı iş güvenliği mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmeli; TMMOB’ye bağlı ilgili Odalar etkin bir denetim işlevi üstlenmelidir.
- İş güvenliği mühendisi, işyeri hekimi, işyeri sağlık memuru ve hemşirelerin mesleki bağımsızlıkları sağlanmalıdır.

- İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalı, çalışma koşulları arasındaki nedensel ilişkileri araştırarak ve bilimsel araştırma yapacak kurumlar oluşturulmalıdır.
- Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmeli, bütün okullarda işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi yapılmalıdır.
- İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde “önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği” anlayışı yerleştirilmeli; işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimine önem verilmeli, eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır.
- Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevlerine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır.
- İş güvencesi ile iş güvenliğinin birbirini tamamladığı gerçeğinden hareketle, tüm çalışanlar için, insana yakışır “norm ve standartta” bir iş yasası hazırlanmalıdır.
- Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır.
- İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.
- İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimlerinde ilgili meslek örgütleri yetkilendirilmelidir.
- Taşeronlaştırmaya her alanda ve her anlamda son verilmelidir.
- Tüm çalışanlara iş güvencesi sağlanmalı, toplu sözleşmelerde işçi sağlığı ve iş güvenliği konularına kapsamlı biçimde yer verilmelidir.

Parasız eğitim, özerk, bilimsel, demokratik üniversite için:

- İnsanlık ve toplum yararına bilimsel bilgiyi üretmek, bu bilgiyi üretecek insanlar yetiştirmek ve üretilen bilgiyi toplumla

paylaşmak üniversitenin temel hedefi olmalıdır. Bu hedefler araştırma, yayın, uygulama ve eğitim araçlarıyla kamusal bir hizmet olarak gerçekleştirilmelidir.

- Üniversitelerin akademik özgürlüğü ve özerkliği sağlanmalıdır. Özerk üniversite katılımcı demokratik bir işleyişe sahip olmalıdır. Akademik personel, idari personel ve öğrencilerin asli unsurlarını oluşturduğu üniversitede, tüm karar organları bu unsurların katılımıyla aşağıdan yukarıya doğru seçimle ve sürekli katılım mekanizmaları ile güçlendirilerek demokratik bir özyönetim oluşturulmalıdır. Seçilmiş, yetkili ve sorumlu kurullar eliyle, her düzeyde denetime açık bir yönetsel anlayış geliştirilmelidir. Kendi iç yapısında özerk olan üniversitenin topluma karşı sorumluluğunu yerine getirebilmesi için etkileşim kanallarının kurulması sağlanmalıdır.
- Üniversitelerimizde her alan ve düzeyde sarf edilen emeğin; güvence içinde, liyakat, kamusal aidiyet ve etik anlayış çerçevesinde değerlendirilebildiği; bireysel akıl ve yeteneklerimizi, yaratıcılığa dönüştürebilecek, gelişmeye açık ve “insan” odaklı bir çalışma ortamının gerçekleştirildiği; bu bağlamda bilimsel özgürlüğün sınırlandırılmasına hiçbir koşulda izin vermeyen; karar süreçlerinde ilgili tüm bileşenlerin söz sahibi kılındığı özerk, demokratik katılımcı bir üniversite ortamında; insanca yaşamaya olanak verebilecek maddi koşullar içinde çalışmak, üretmek ve paylaşmak temel ilke olmalıdır.
- Eğitim-öğretim politikası ülkemizin sosyal ve ekonomik sorunlarına duyarlı, bilimsel, özgürlüğe sahip insan yetiştirecek anlayışta düzenlenmeli; düşünme, açıklama, tartışma, sorgulama, irdeleme, karar verebilme veya sonuç çıkarma gibi bilim felsefesi ve bilimsel yönetimin içinde olan kavramların yanı sıra, davranış biçimi ve kültür kavramlarını da içermelidir. Bu düzenleme üniversiteler, meslek odaları ve ilgili toplum kesimleri ile birlikte yapılmalıdır.
- TMMOB, üniversitelerde mühendislik, mimarlık ve şehir planlamacılığı ile ilgili öğrenimin planlanması, yeni fakülte ve bölümlerinin açılması, eğitim programlarının oluşturulması, kontenjanlarının belirlenmesi süreçlerinde yer almalı, bu

süreçte TMMOB'nin öneri ve onayı alınmalıdır. TMMOB mühendislik, mimarlık ve şehir planlama ile ilgili bölümlerde verilen eğitim-öğretimin hakem ve denetleyicisi olmalıdır.

- Çok sayıda nitelsiz mühendis, mimar, şehir plancısı yetiştirmek ve yine çok sayıda donanımsız üniversite ve bölüm açmak yerine, ülkenin gereksinim duyduğu elemanlar yetiştirilmeli; yine gereksinim doğrultusunda yeterli eğitim kadrosu ve kütüphane, derslik, laboratuvar, yurt vb. alt yapısı tamamlanmış kuruluşlar oluşturulmalı; şimdiye kadar açılmış bulunan üniversitelerin eğitim düzeyi artırılmalı, kalite eşitsizliği ortadan kaldırılmalı, oluşturulacak kalite standartları doğrultusunda denetimler yapılmalıdır.
- Yükseköğretim kurumları yönetici, öğretim elemanı ve memurları disiplin yönetmeliği, üniversitelerimizde akademik özgürlüğün oluşmasının önündeki engellerdendir. Tamamı katılımcı bir modelle yeniden düzenlenmelidir.
- Eğitim-öğretim politikaları ve üniversitelerin, küreselleşme politikaları ve sermaye isteklerine göre yapılandırılması uygulamalarından vazgeçilmelidir.
- Toplumsal eşitsizliğin her çeşidini sürekli ve sistemli olarak yeniden üreten eğitim yapısı terk edilmeli; üniversiteler bilimsel bilgiyi üretme mekanları olmalıdır.
- İlk ve orta eğitimden başlayan üniversite giriş sınavına endeksli eğitim sonucunda, öğrenci düşünme ve tartışma yeteneğini yitirmektedir. Öğretim ve sınav sisteminin bilgi depolamaya yönelik oluşu öğrenciyi ezberle zorlamakta, düşünsel gücü aşındırmaktadır. Üniversite öncesi eğitim-öğretim; laik, demokratik, çağdaş ve bilimsel ilkelere göre tepeden tırnağa yeniden yapılandırılmalıdır.
- Herkes için her düzeyde parasız, eşit ve kaliteli eğitim olanakları sağlanmalı, bu kapsamda eğitime ve bilimsel araştırmalara bütçeden ayrılan pay artırılmalı, eğitim olanaklarından eşit biçimde yararlanamayanlar için burs, teşvik ve lehte ayrımcılık politikaları uygulanmalı, üniversitelerde harç, ikinci öğretim, yaz okulu gibi uygulamalar kaldırılmalıdır.

- Din dersi kaldırılmalı, herkese anadilinde eğitim imkanı sağlanmalı, şoven ve asimilasyoncu eğitime son verilmeli, müfredattaki ırkçı, cinsiyetçi, militarist, dinci yaklaşımlar ayıklanmalıdır. Başta eğitim sistemi olmak üzere toplumu muhafazakârlaştırmaya yönelik tüm gerici uygulamalara son verilmelidir.
- Okullar ve üniversiteler demokrasi kültürünün kazanıldığı, yerleştiği ve geliştiği kurumlar haline getirilmeli; eğitim kurumlarında sendika, dernek, birlik vb. oluşumların özgürce örgütlenmesinin önündeki engeller kaldırılmalı, bu yapılar karar mekanizmalarında yer almalı, çalışanların denetiminin bir aracı olarak yaygınlaşması sağlanmalıdır.
- YÖK tasfiye edilmeli, üniversite sisteminin planlama ve koordinasyonu seçilmiş üniversite temsilcilerinden oluşan bir kurula bırakılmalı, üniversiteler akademik, yönetsel ve mali özerkliğe kavuşturulmalı, tüm yönetim organlarında öğretim elemanı, öğrenci, çalışan temsilcileri söz ve karar sahibi olmalı; akademik kararlar akademik topluluğun tüm üyelerinin olabildiğince eşit katılımıyla alınmalıdır.
- Polis ve jandarma üniversitelerden çıkarılmalı; baskıcı ve cins ayrımcı uygulamalarla dolu eğitim programları terk edilmelidir.
- Planlamacı bir anlayışla, toplumsal gereksinimleri, üretimi, istihdamı ve yaşam boyu eğitimi, ülkenin bilim ve teknoloji yeterliliğinin güçlendirilmesini temel alan ulusal eğitim politikaları yaşama geçirilmelidir.
- Mühendislik, mimarlık ve şehir planlama eğitiminin bilimsel gereklerine ters bir biçimde müfredata koyulan eğitiminin piyasalaştırılması anlamına gelen “uzaktan eğitim” ve mühendislik mesleğinin bilimsel özgüllüklerini hiçe sayan “teknoloji fakülteleri” uygulamalarına son verilmelidir.
- Mühendislik, mimarlık ve şehir planlama eğitim ve öğretim programları çağdaş teknolojiye ve bilim politikalarına uygun olarak emekten ve halktan yana yeniden düzenlenmelidir.
- Öğrenci sağlık sigortası uygulamasına geçilmelidir.

- Üniversite çevrelerinde üniversite olanakları kullanılarak oluşturulan teknoloji bölgelerinde öğrencilerin ucuz işgücü olarak kullanılmasına son verilmelidir.
- Mühendislik, mimarlık ve şehir planlama hizmetlerinin, alanında yeterli mesleki bilgi ve deneyime sahip olan Odaların üyelerince verilmesi, bu üyelerin mesleki kurallar ve meslek etiği açısından tam olarak denetlenmesi gerekmektedir. Hizmeti veren üyelerin bilgilerinin hızla yenilenmesi gereksinimine uygun olarak, çağdaş teknikleri izleyebilmelerine yönelik sürekli mesleki eğitime tabi tutulmaları sağlanmalıdır.
- Lisans eğitimi meslek içi eğitim programlarıyla sürekli desteklenmelidir.
- Mesleklerini icra ederken mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları izleyen ve sicillerini tutan tek kurum olan TMMOB, mühendisler, mimarlar ve şehir plancılarına yönelik tüm tasarrufların odağında olmalıdır.

Halkçı, toplumcu, katılımcı yerel yönetimler için:

- Neoliberal sosyo ekonomik dönüşümleri yerele aktaran Belediyeler Yasası, İl Özel İdare Yasası, Büyükşehir Belediyeleri Yasası, Mahalli İdare Birlikleri Yasası, İller Bankası Yasası, İmar Yasası, Kamu İhale Yasası ve ilgili diğer tüm mevzuat değişiklikleri iptal edilerek, meslek odaları ve ilgili tüm toplum kesimlerinin katılımıyla yeniden düzenlenmelidir.
- Yerel yönetimler, katılım ve denetimde demokratikleşmeyi içselleştirmelidir. Halkın kamu bilgisine erişimi, kararları ve uygulamalarını denetleme süreçlerine katılımı ve etkin temsiliyeti sağlanmalıdır.
- Yerel yönetim anlayışı hukuka saygılı, kamu yararını gözeten, katılımcılığa ve paylaşımına açık, şeffaf, yurttaşlarının çıkarlarını ön planda tutan bir yaklaşımda olmalıdır.
- Kent yönetimine ilişkin mahalle ölçeğinden başlayan ve aşağıdan yukarı örgütlenen karar alma mekanizmaları kurulmalıdır.

- Halk kendi geleceğine sahip çıkan yurttaşlar olarak görülmelidir. Kentsel hizmetlere tüm toplumsal kesimlerin ulaşması sağlanmalıdır.
- Kentsel hizmetleri bir hak olarak gören, “yardım” adı altında sadaka dağıtarak yoksulluğu devamlı kılan politikaları benimsemeyen, sosyal adaleti temel alan, kamusal kaynakların planlanmasında toplumsal adaleti hedefleyen, bütünlük sosyal politikalar üreten bir kent yönetim anlayışı sağlanmalıdır.
- Yaşanabilir kentler için; planlama temel araç olarak görülmelidir. Planlama rantı belirli kişilere dağıtım aracı olarak kullanılmamalıdır. Kamu yararına aykırı, yasa dışı plan değişiklikleri durdurulmalıdır.
- Yerleşimlerin çevresindeki tarım, mera, orman ya da tescil harici topraklar rant aracı olarak görülmemelidir.
- Yaşam ve çalışma alanlarının doğru bir şekilde oluşturulmasında toplumun irade etkinliğini kolektivist bir tarzda temsil etmesi gereken planlamayı toplumsal yaşamın tüm alanlarına sokacak bir süreç başlatılmalıdır.
- Kentleşme ve planlamaya yönelik “kent ve çevre suçu” kavramı geliştirilmeli, yerel yönetimlerin görev ve sorumluluklarını belirleyen yasal düzenlemelerde yer almalıdır.
- Kentsel kamu hizmetlerini ticarileştiren özelleştirmeler ve taşeronlaştırmalar durdurulmalı, reddedilmelidir.
- Kentte yaşayan farklı sosyal kesimlerin ortak yaşam ve dayanışma bilincini geliştirecek yeni kamusal mekanlar oluşturulmalıdır.
- Kamuya ait arazi ve yapıların satışı ya da özelleştirilmesi yöntemleri ile elden çıkarılmasına son verilmelidir. Sosyal donatı ve teknik altyapı hizmetlerinin görülebileceği alanlar için yeni kamulaştırmalar yapılmalıdır.
- Sağlıklı bir çevrede yaşam için, eğitim, sağlık, sosyal hizmetler, açık ve yeşil alan düzenlemeleri gibi temel kamu hizmetlerine kamusal alan sorumluluğu ile yaklaşılmalıdır.

- Merkezi idare, kentlerin kimliğini, kültürünü, ortak belleğini yok eden uluslararası sermaye güdümündeki tepeden inme projelerine son vermelidir.

Kentin kaderini etkileyecek büyük projeler halkın, kentlinin tartışmasına açılmalı; meslek odalarının, uzman kişilerin ve üniversitelerin görüşleri ve hukuka, bilime ve teknolojiye bağlılık esas alınmalıdır. Meslek örgütlerinin ve üniversitelerin bilimsel ve hukuki temellere dayandırarak karşı çıktığı hiçbir proje yerel yönetimler tarafından hayata geçirilmemelidir.

- Eşit yurttaşlık temelinde bir toplum fikrinden hareketle, kent merkezine ulaşacak maddi imkanı olmayan ya da kent merkezi dışında yaşayan yurttaşların yaşadığı bölgelerde sosyal, sanatsal, kültürel faaliyetler kurumsallaştırılmalı, sosyal yaşam faaliyetleri herkes için erişilebilir temel bir hak olmalıdır.
- Koruyucu sağlık hizmetlerini temel alan, parasız sağlık ve sosyal hizmet uygulamaları hayata geçirilmelidir.
- Kentsel dönüşüm projeleri, kültürel, tarihi, yerel ve özgün dokuyu koruma ve halkın çıkarları temelinde kurgulanmalı, rant politikalarına dayalı kentsel dönüşüm projeleri reddedilmelidir.
- Kentlerde afetlerden korunmak ve zararlarından en az etkilenmek amacıyla “Afet Risk Yönetimi” anlayışı benimsenmeli, öncelikle afet riski olan bölgeler tespit edilmeli ve söz konusu riskleri azaltacak önlemler alınmalıdır. Tüm kentlerimizde kapsamlı afet yönetim planları hazırlanmalı ve gecikmeksizin uygulama olanakları yaratılmalıdır.
- Kent nazım planı ile bütünlük olarak hazırlanmamış, kentsel ulaşım planı olmadan, herhangi bir ulaşım türünü seçmek, kalıcı bir ulaşım yatırımına girişmek ve ona öncelik vermek, kente ve kentliye karşı işlenmiş bir suç olarak kabul edilmelidir.
- Kentsel ulaşım, özelleştirme ve ticari bir işletme anlayışı ile değil, kamusal bir hizmet olarak ele alınmalı, kent merkezlerini otobana dönüştürmeyen yaya öncelikli ulaşım politikası geliştirilmelidir.
- Hava kalitesini olumsuz etkileyen otoyol ve kara taşımacılığının yerine insan odaklı toplu ulaşım olanakları geliştirilmelidir.

- Kentler yaya, yaşlı, çocuk ve engelliler için yaşanabilir ve ulaşılabilir altyapı ve üstyapı standartlarına sahip olmalıdır.
- Ulaşım sistemi, yolcuların ihtiyaçlarına en uygun şekilde aktarma yapmalarına imkan verecek bütünlük bir sistem olarak tasarlanmalıdır.
- Kentlerin tarihi ve kültürel değerlerinin korunması, geliştirilmesi, gelecek nesillere aktarılması sağlanmalıdır. Tarihsel ve kültürel geçmişimizin kentlerdeki varlıklarına yönelik her türlü olumsuz eylemin zeminini sağlayan, tahrip ve yok edilmelerinin önünü açan, bu tarz kamusal değerlerimizin rantsal dönüşümünü hedefleyen yasal düzenlemelerden ve uygulamalardan vazgeçilmelidir.
- Engelli yurttaşlarımızın tüm kamusal alanlarda eşit olarak var olabilmeleri için mekansal tasarım ilkeleri geliştirilmeli ve uygulanmalıdır. Toplumcu bir bakış açısıyla, engelli kentlilere yönelik sosyal hizmet uygulamaları geliştirilmelidir. Belediyelerce hazırlanan proje, uygulama ve hizmetlerde engelliler için pozitif ayrımcılık yapılmalıdır.
- Çalışmayan engellilerin kamu hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaları sağlanmalıdır.

Sağlıklı kentleşme, sağlıklı konut ve barınma hakkı için:

- Kentlerimizde var olan sorunların aşılması, sağlıklı kentsel çevrelerin oluşturulması ve kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi doğrultusunda, toplumun büyük bölümünü dışlayan, halkın katılım ve denetimine kapalı mevcut yerel yönetim biçimi aşılmalı, kent halkının ve meslek örgütlerinin demokratik katılımı, etkin temsiliyeti ve denetimi sağlanmalıdır.
- Mekânsal planlamada bütüncül bakış açısı geliştirilmeli, sektörel yaklaşımdan vazgeçilmelidir.
- Planlama, mimarlık ve kentleşmenin bir kültür olgusu olduğundan hareketle, doğal ve kültürel varlıkların/mirasın korunması için bütüncül bir ülke koruma ve kültür politikası belirlenmelidir.
- Planlama yaklaşımında, planı yalnızca fiziksel müdahaleye odaklanan nihai bir belge olarak değil, doğal ve kültürel

değerlerin korunması ile sosyo-ekonomik gelişme için araçları ortaya koyan, katılımcı, müzakereci, dinamik ve disiplinler arası gerçekleştirilen esnek bir süreç olarak benimsemelidir.

- Yaşanabilir bir kent için, birbirinin kopyası halinde nitelsiz, kişisiz, kimliksiz kentlerde yaşamamak, yerleşimleri rant temelli “imar” kısılcısından kurtarmak için her düzey ve kapsamdaki planlamada, doğal ve kültürel varlıkların “kaynak” ya da “kullanım değeri”nden önce, “varlık değeri” olarak ele alındığı bir yaklaşım benimsenmelidir.
- Bütünleşik bir konut politikası geliştirilmelidir. Konut, anayasal olarak “barınma hakkı” olarak ele alınmalı, dar ve orta gelirli olan nitelikli konut edinmelerine olanak sağlayacak politikalar devletin temel politikalarından birisi olmalıdır.
- Planlama ile teknik altyapı planlaması arasında eşgüdüm sağlanmalıdır.
- Sağlıklı kentsel gelişme için, toplu taşıma ve bisiklet kullanımını özendirici, yaya öncelikli ulaşımı destekleyen kentsel gelişme modellerine dayanan planlama ilkeleri benimsenmelidir.
- Plan değişiklikleri daha fazla rant için değil, kentsel standartları yükselterek yol, otopark, okul, sağlık ocağı, park, yeşil alan, oyun alanı, spor tesisleri gibi sosyal donatı ve teknik altyapı alanları kazanmak için yapılmalıdır.
- Kültürel mirasa ve ortak belleğe ilişkin eser, yapı, meydan ya da kent parçalarının korunmasına ilişkin olarak politikalar geliştirilmelidir.
- Planlama süreçleri kent ve demokrasi meclislerince denetlenebilir olmalıdır.
- Onlarca af düzenlemesiyle adeta geçerli sistem haline getirilen, 1940’lı yıllarda başlayarak Cumhuriyet tarihinin son 70 yılına damgasını vuran, hazine arazilerinin işgalinden sonra kıyı alanlarına, en son olarak da orman, yaylak ve kışlaklara yayılan kaçak yapılaşmanın önlenmesi, özendirilmemesi; kamu kaynaklarının daha fazla heba edilmemesi için “af” bir seçenek olmaktan çıkarılmalıdır.

- İmar konularında uzmanlaşmış bir yargı sistemi geliştirilmelidir.
- Kentsel mekân kullanım standartlarını doğrudan etkileyen, yoksulluk, göç ve nüfus yığılması sorunlarının çözümü için acil olarak “istihdam odaklı yerel kalkınma modelleri” geliştirilmelidir.
- Bölgesel planlama birimleri oluşturularak bölgesel planlamalar yapılmalı, kent planlama birimleri oluşturularak kentsel gelişme alanlarına yönelik kamulaştırma ana planı hazırlanması yoluyla hangi sınıf toprakların imara açılacağı veya kamulaştırılacağı belirlenmelidir.
- Mevzii imar uygulamaları kaldırılmalıdır. İmar afları yasaklanmalıdır. Kente karşı suç tanımı geliştirilerek yasal toplumsal yaptırımlara işlerlik kazandırılmalıdır.
- Kent gelişimine göre belirlenen hedefler doğrultusunda imar durumu gözden geçirilmeli ve buna göre toplu taşımacılığa önem veren ulaşım sistemleri planlanmalıdır.

Enerjide dışa bağımlılığa son vermek için:

- Enerjiden yararlanmak çağdaş bir insan hakkıdır. Bu nedenle enerjinin tüm tüketicilere yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve sürdürülebilir bir şekilde sunulması temel bir enerji politikası olmalıdır.
- Enerji üretiminde ağırlık; yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına verilmelidir. Enerji planlamaları, ulusal ve kamusal çıkarların korunmasını ve toplumsal yararın artırılmasını, yurttaşların ucuz, sürekli ve güvenilir enerjiye kolaylıkla erişebilmesini hedeflemelidir.
- Türkiye'nin bir enerji envanteri çıkarılmalıdır. Kamusal planlamayı, kamusal üretimi ve yerli kaynak kullanımına ağırlık vermeyi reddeden özelleştirme politikaları terk edilmeli, kamu eliyle yatırımlar yapılmalıdır.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, ülke, halk ve kamu, kısaca toplum çıkarları doğrultusunda temel stratejileri ve politikaları geliştirmek ve uygulamakla yükümlüdür. ETKB güçlendirilmeli, uzman ve liyakatli kadrolar istihdam etmelidir. Güçlü bir

ETKB'nin ülke çıkarlarına uygun politikalar geliştirmesi ve uygulanması sağlanmalıdır.

- Tüm enerji sektörleri, petrol, doğal gaz, kömür, hidrolik, jeotermal, rüzgar, güneş, biyoyakıt vb. için strateji belgeleri hazırlanmalıdır. Daha sonra bütün bu alt sektör strateji belgelerini dikkate alan Yenilenebilir Enerji Stratejisi ve Faaliyet Planı ve Türkiye Genel Enerji Strateji Belgesi ve Faaliyet Planı oluşturulmalıdır.
- Bu strateji belgelerinin hazırlık çalışmalarına üniversiteler, bilimsel araştırma kurumları, meslek odaları ve uzmanlık derneklerinin katılım ve katkıları sağlanmalıdır.
- Bu amaçla, genel olarak enerji planlaması, özel olarak elektrik enerjisi ve doğalgaz, kömür, petrol vb. enerji kaynaklarının üretimi ile tüketim planlamasında, strateji, politika ve önceliklerin tartışılıp, yeniden belirleneceği, toplumun tüm kesimlerinin ve konunun tüm taraflarının görüşlerini ifade edebileceği geniş katılımlı bir “Ulusal Enerji Platformu” oluşturulmalıdır. Ayrıca ETKB bünyesinde, bu platformla eşgüdüm içinde olacak bir “Ulusal Enerji Strateji Merkezi” kurulmalıdır. Bu merkezde yerli kaynaklar ve yenilenebilir enerji kaynakları dikkate alınarak enerji yatırımlarına yön verecek enerji arz talep projeksiyonları hazırlanıp sektöre sunulmalıdır.
- Rüzgar türbinlerinin, hidrolik türbinlerin, jeotermal enerji ekipman ve cihazlarının, güneşten elektrik üretim panellerinin, toplamalı güneş elektrik üretim sistemlerinin, termik santral kazan ve ekipmanlarının Türkiye’de üretimine yönelik çalışmalar bir master plan dahilinde ele alınmalı, yerli üretim desteklenmelidir.
- Plansız, çevre ve toplumla uyumsuz projelerden vaz geçilmeli, kısa ömürlü barajlar ve rant uğruna Zeugma, Allianoi, Hasankeyf, Munzur ve Fırtına Vadisi’nde somutlanan bilim dışı uygulamalarla, tarihi kültürel mirasın ve doğal çevrenin tahribine son verilmelidir. Unutmamak gerekir ki enerji üretiminde alternatifler geliştirilebilir, ancak tarihi-kültürel ve doğal değerlerimizin alternatifi yoktur.

- Hammadde, kalifiye iş gücü ve teknolojik temelde dışa bağımlı olduğumuz nükleer enerji santralleri ile Türkiye'nin enerjide dışa bağımlılığı daha da arttırılmaktadır. Kurulum, işletim ve sökülme maliyetleri, çevresel etkileri, atık sorunları ile gelişmiş ülkelerin terk ettiği nükleer santral macerasına son verilmelidir.

Doğru bir madencilik politikası için:

- Madenciliğin amacı “ülkenin doğal sermayesini işleyip bunu ekonomik, toplumsal ve insani sermayeye çevirmek; kalkınmayı bu tarzda gerçekleştirmek ve daha adil ve üst düzeyde bir gelir dağılımı”nı sağlamak olmalıdır.
- Ulusal madencilik politikalarının oluşturulması için, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın koordinatörlüğünde tüm sektör bileşenlerinin, meslek odalarının ve üniversitelerin katılacağı Madencilik Şurası toplanmalıdır.
- Gelecekte gereksinim duyacağımız ve titizlikle saklamamız gereken stratejik madenlerimiz belirlenmeli ve korunmalıdır. Stratejik madenler kamu eliyle işletilmeli, sektörde özelleştirme ve taşeronlaştırma politikalarından derhal vazgeçilmelidir.
- Doğru ve uygulanabilir bir çevre ve madencilik mevzuatının oluşturulması için etkili ve yaygın bir idari örgütlenmeyle kamusal denetim sıklaştırılmalıdır.

Doğru bir ormancılık politikası için:

- Ormanlar nitelikleri ve işlevleri dolayısıyla toplumun ve insanlığın ortak değerleridir ve asla özelleştirmeye konu edilmemelidir.
- Orman alanlarına yönelik örtülü bir “af”ı içerecek, suç işleyenleri ödüllendirip özendirerek ve ekolojik yıkımlara yol açabilecek nitelikteki anayasal ve yasal düzenlemeler gündemden düşmelidir.
- Bütçe açığı gerekçe gösterilerek ormanların satışı düşünülmemelidir.
- “2B” arazilerinin önceden kamuya ait bir arazi olduğu gerçeği görülmeli ve kamu çıkarının zarar görmemesi yaklaşımı ile hareket edilmelidir.

- “2B” alanlarının belirlenmesinde; “toprak ve su rejimine zarar vermeme, orman bütünlüğünü bozmama, orman işletmeciliğinin verimliliğini ve etkinliğini düşürmeme” gibi bilimsel ölçütler getirilmelidir.

Doğru bir yapı denetimi ve deprem politikası için

- Depremlerden ve diğer bütün doğal ve toplumsal afetlerden korunma yönündeki istemler, en temel insan hakları arasında ele alınmalıdır. Daha güvenli, daha sağlıklı ve yaşanabilir bir çevrenin her yurttaş için temel insan hakkı olduğu ana ilke olarak kabul edilmelidir.
- Devletin anayasal görevi olarak sağlıklı, güvenli ve yaşanabilir kentler için; doğal varlıkları, ekolojik, tarihi, kültürel, toplumsal değerleri koruyan, yaşatan, geliştiren bir arazi kullanımı ve yerleşim politikası temelinde bütüncül planlama yaklaşımı benimsenmeli, gerekli finansal ve kurumsal yapı oluşturulmalıdır.
- Depremlerde can ve mal kayıplarını artıran faktörlerin başında gelen, adeta geçerli sistem haline getirilen kaçak yapılaşmayı özendiren imar aflarından vazgeçilmelidir. Teknik ve bilimsel gerçekleri görmezden gelerek adeta “ölüm garantisi” olan “kaçak yapı affı” bir seçenek olmaktan çıkarılmalıdır.
- Deprem öncesi, deprem sırası ve sonrasında yapılacak çalışmalara ilişkin kamu ve toplum yararını temel alan Ulusal Deprem Stratejisi, Türkiye Deprem Master Planı ve Afet Yönetimi Stratejik Planı oluşturulmalıdır.
- Yapı denetimi uygulamasını yönlendiren her türlü karar sistemi, ilgili bütün kurum ve kuruluşların katılımıyla oluşturulmalıdır. İmar, Yapı, Dönüşüm Alanları, Yapı Denetim ve Afet Yasaları; TMMOB ve bağlı ilgili odalar, üniversiteler ve ilgili kesimlerin katılımıyla düzenlenmeli; bu kuruluşlar mevzuat süreçlerinin asli unsurları olarak tanınmalıdır.
- Mevcut Yapı Denetim Yasası’nın öngördüğü, ticari yanı ağır basan yapı denetim şirketi modeli yerine; meslek örgütlerinin sürece etkin katılımını sağlayacak yeni bir planlama, tasarım,

Üretim ve denetim süreci modeli benimsenmelidir. Mevcut yasa iptal edilerek yeni bir yasa çıkarılmalı; 3194 Sayılı İmar Yasası ve bağlı ikincil mevzuat, söz konusu model esas alınarak yeniden düzenlenmelidir.

- TOKİ, KİPTAŞ ve benzeri kuruluşların ürettiği yapılar da dahil olmak üzere tüm kamu yapıları yasa kapsamına alınmalıdır.
- Yapı denetim sisteminde temelde kamu denetiminin dışlanması esas yanlıştır. Meslek odalarına bu konuda belirleyici bir rol verilmelidir.
- Gerek yapılar için, gerekse yapı üretim sürecinde bulunan ve gerekse sorumluluk üstlenenler için, “Mali Sorumluluk Sigortası” ve “Mesleki Sorumluluk Sigortası” hayata geçirilmelidir.
- Şantiye Şefliği, yapı üretimi veya mimarlık mühendislik hizmeti gerektiren herhangi bir imalatın; plan, proje, resim ve hesaplarına, fen ve sanat kurallarına, genel şantiye organizasyonu işlerine dair teknik mevzuata uygun olarak yürütülmesi ve denetlenmesi işidir. Yasa ve yönetmelikler hizmet tanımının gereklerine göre düzenlenmelidir.
- Okullar, hastaneler başta olmak üzere kamu yapılarının depreme karşı güvenli olup olmadıklarının konunun uzmanı mühendisler tarafından tespitine yönelik çalışma başlatılmalı, niversiteler, TMMOB’ye bağlı ilgili odalar ve belediyeler bu çalışmada yer almalıdır.
- Bir deprem ülkesi olan ülkemizde deprem gerçeği siyasi iktidarlarca umursanmamaktadır. Deprem gerçeğini sürekli gündemde tutmaya yönelik çalışmalar etkin olarak yapılmalı, konunun bütün aktörlerinin katıldığı “Ulusal Deprem Konseyi” yeniden kurulmalıdır.

Doğru bir ulaşım politikası için:

- Ulaşımda uzun ve kısa erimli hedefleri ve stratejileri belirleyen ve plan metinlerinde yazılanların hayata geçirileceği bir “Ulaştırma Ana Planı” yapılmalıdır.

- Kentler arası ve kent içi yük ve yolcu taşımacılığında temel ilke ve strateji, demiryolu yatırımları artırılarak karayolu-demiryolu dengesizliğinin giderilmesi, toplu taşımacılığa ağırlık verilmesi ve kent içi otomobil kullanımının kısıtlanması olmalıdır.
- Ulaşım planlaması tek elden eşgüdüm içinde yönetilmeli, ulaşım yatırımları mutlaka plana dayalı olarak gerçekleştirilmelidir.
- Ülke genelinde ve kentlerimizde birbirleriyle entegre ve bütünlüklü olarak; kentlerin tarihsel ve kültürel dokusu, çevre ve ekonomik boyutları dikkate alınarak ulaşım master planları yapılmalı, planlamada karayolu, havayolu, denizyolu ve demiryolu taşımacılığı birlikte düşünülmesi, aralarındaki aktarma ve eşgüdüm sağlanmalıdır.
- Kent içi ulaşımında büyük bir rahatlama sağlaması beklenen raylı sistemler, yanlış güzergah seçimleri, zaman planlamasında yapılan hatalar, standart gözetmeyen yanlış sistem ve araç seçim kararları nedeniyle kent yaşamına gereken katkıyı sağlayamamakta ve önemli kaynak kaybına sebep olmaktadır. Ulaşım politikalarında tek çözüm olarak sunulan karayolları yatırımları yerine doğru planlanmış kent içi ve kentler arası raylı sistem yatırımlarına ağırlık verilmelidir.
- Ulaşım kültürü ve güvenliği için eğitim programları ve görsel eğitime önem verilmelidir. Trafik güvenliğinin sağlanması için okul öncesi, ilköğretim ile yetişkinlere yönelik eğitim yapılmalıdır. Sadece sürücüler değil yayalar ve yolcular da bu eğitim kapsamına alınmalıdır. Radyo ve televizyon gibi kitle eğitim araçlarında eğitici yayınların izlenebilir saatlerde yapılması sağlanmalıdır.
- Ulaşım ve trafik konularında mahkemelerde bilirkişilik yapacaklarda; ilgili meslek odası tarafından bu konularda eğitilip belgelendirilmiş olmaları şartı aranmalıdır.